



# west-vlaanderen werkt

TIJDSCHRIFT VAN DE WESTVLAAMSE EKONOMISCHE RAAD — 2<sup>e</sup> JAARGANG N<sup>o</sup> 4



# WEST-VLAANDEREN WERKT

TIJDSCHRIFT VAN DE WESTVLAAMSE EKONOMISCHE RAAD

2<sup>e</sup> JAARGANG 1960 — N<sup>o</sup> 4

## Beschermkomitee :

Ridder P. van Outryve d'Ydewalle,  
Gouverneur

De Heren J. Storme, H. Smissaert,  
L. Gillon, A. Loncke, M. Lootens,  
P. Monballyu,  
Leden van de Bestendige Deputatie.

## Redaktiekomitee :

De Heren L. Bockstaele, G. Declercq,  
P. Delafontaine, F. Van Damme en  
O. Vanneste.

## Redaktiesekretaris :

De Heer J. Pattyn.

## Abonnement :

80 F — P.C.R. 976.57,  
W.E.R., Dijver 7, Brugge.

## Redaktiesekretariaat :

Westvlaams Economisch Studiebureau  
(W.E.S.) Dijver 7, Brugge.

## Publiciteitsvoorwaarden :

W.E.S., Dijver 7, Brugge

## Foto voorpagina :

De Heer R. Vansevenant.

## INHOUD

B. STEVERLYNCK Industrieel E.R.V.	Tot U spreekt . . . . .	113
H. OLIVIER Advokaat	Voor een actief lokalisatiebeleid . . . . .	114
O. VANNESTE Direkteur Westvlaams Economisch Studiebureau	Industrialisering in dienst van de landbouwbevolking	119
J. PATTYN Economisch Adviseur W.E.S.	STREKEN, STEDEN en GEMEENTEN IN BEWEGING Korte beschouwingen rond de Westvlaamse Economie vroeger en nu . . . . .	122
W.E.R.	WESTVLAAMSE BEDRIJVEN De vlasvezelbereidingsnijverheid in West-Vlaanderen	126
A. DEQUAE	SPECTRUM VAN DE WESTVLAAMSE EKONOMIE : Autosnelweg Rijsel - Kortrijk - Gent - Antwerpen . . . . .	131
L. BOCKSTAELE	Textiel . . . . .	132
A. DELBEKE	Landbouw . . . . .	132
P. HOVART	Vlasvezel . . . . .	133
WESTTOERISME	Visserij . . . . .	134
W.E.S.	Toerisme . . . . .	134
W.E.S.	Toepassing van de Expansiewetten van 17 en 18 juli 1959 . . . . .	136
	Uitbreiding van de tewerkstelling in West-Vlaanderen	138
	Stedebouw, Huisvesting en Ruimtelijke Ordening . . . . .	138
	WEST-VLAANDEREN WERKT . . . . .	139

# WEST-VLAANDEREN WERKT

TIJDSCHRIFT VAN DE WESTVLAAMSE EKONOMISCHE RAAD

2° JAARGANG 1960 — N° 4



## TOT U SPREEKT ...

BERNARD STEVERLYNCK  
Industrieel

De belangstelling voor de jongste algemene vergadering van de W.E.R. op 22 oktober jl. heeft het bewijs geleverd dat het economisch klimaat in de provincie West-Vlaanderen op een opvallende wijze gewijzigd is.

Het is niet meer te loochenen dat de tewerkstelling in de loop van de jongste jaren aanmerkelijk verbeterd is. Deze grotere tewerkstelling in de provincie resulteert niet alleen uit de inplanting van nieuwe bedrijven, maar ook en niet minder uit de expansie van gevestigde Westvlaamse ondernemingen.

Daarbij mag men er zich over verheugen dat de enge en eenzijdig gerichte industriestructuur plaats heeft gemaakt voor een meer gespreide diversificatie van de industriële basis van de provincie. Deze evolutie waarborgt een hechtere onderbouw van de economische weerbaarheid van West-Vlaanderen.

Dit alles brengt mede dat de provincie meer « industry-minded » wordt, wat op zich zelf een sterk psychologisch facet is van de industrialiseringspolitiek in deze provincie.

De verdienste van de Westvlaamse Economische Raad en het Westvlaams Economisch Studiebureau in dit gunstig veranderd klimaat is onbetwistbaar; deze liggen aan de basis van de ommekeer van het pessimisme van voor enkele jaren in een gewettigd optimisme.

Ongetwijfeld is de economische expansie niet gelijkmatig over alle streken van de provincie verspreid en blijven er nog belangrijke verschillen merkbaar.

Ik hoop dan ook dat in de nabije toekomst de Westvlaamse Economische Raad en het Westvlaams Economisch Studiebureau een bijzondere aandacht zullen geven aan de welvaartsverhoging in het Westland, dat dan toch de enige ontvolkende streek is van de provincie, en dat zij, zoals in het verleden, met het Sociaal-Economisch Studiecentrum van het arrondissement Ieper zullen samenwerken om de infrastructuur ervan, die nog steeds zeer gebrekkig is, te verbeteren.





*Brugge, stadszicht.*  
(Foto L. van Paridon)

Op het ogenblik waarop een versnelling van de economische expansie van ons land algemeen noodzakelijk wordt geacht, heeft de Economische Raad voor Vlaanderen, in overleg met de Provinciale Economische Raden uit het Vlaamse landsgedeelte, onderzocht welke de plaats is van het regionaal beleid in deze algemene expansiepolitiek.

*In dit artikel, getiteld « Voor een actief lokalisatiebeleid », vindt men dit standpunt van de Economische Raad voor Vlaanderen.*



**D**e koördinatie van algemene en regionale expansie werd in ons land ingevoerd door de wetten van 17 en 18 juli 1959. Deze laatste « regionale » wet werd in hoofdzaak door **sociale overwegingen** ingegeven, zoals blijkt uit de criteria voor de aanduiding van de ontwikkelingsgewesten, namelijk regionale werkloosheid, overdreven mobiliteit en uitwijking, en economisch verval in de aangeduide gewesten. Anderzijds duidt de Memorie van Toelichting ook de **bewegredenen van economische aard** aan die de

ook de grote uitgaven o.m. voor de bestrijding van lucht- en waterbezoedeling zullen voegen. Indien de overheid zich beperkt tot het voeren van een **algemeen expansiebeleid**, wordt hierdoor deze tendens tot samenballing in de grote centra, nog versterkt, zoals trouwens de ervaring met de wetten van 1953, 1955 en 1957 heeft bewezen, en zal de overheid meer dan proportioneel stijgende sociale kosten te dragen hebben.

Het voeren van een **aktief lokalisatiebeleid** dringt zich op. Door een dergelijk beleid kan de overheid de industriële omgeving scheppen, die nieuwe centra voor de ondernemer aantrekkelijk zal maken, en de hier toe vereiste investeringsuitgaven zullen steeds lager zijn dan de overeenstemmende

## Voor een aktief lokalisatiebeleid

bijzondere zorg voor sommige gewesten rechtvaardigen; in deze gewesten ontbreken gedeeltelijk de voordelen op het gebied van infrastructuur en energievoorziening, gedifferentieerde arbeidsmarkt, diensten, toeleveringsbedrijven en afnemers die de « external economics » (de « economische omgeving ») vormen in de sterk geïndustrialiseerde centra en die er de rendabiliteit van de onderneming op gunstige wijze beïnvloeden.

Deze gunstige omgeving is het gevolg van de uitgaven die in deze centra verricht werden door de ondernemers en vooral door de overheid in de vorm van aanzienlijke investeringen in de infrastructuur. Deze « **sociale kosten** » zijn echter hoog en stijgend, en treden o.m. te voorschijn in de enorme kosten van infrastructuur- en urbanisatiewerken in de dichtbevolkte centra, in het financieel deficit van het arbeidersvervoer door de spoorwegen, en in het deficit van de gemeentelijke begroting der grote agglomeraties, waarbij zich spoedig

uitgaven in de sterk geïndustrialiseerde. « La justification de ces politiques, aldus de beheerder van het Bureau voor Economische Programmatie, de heer Kervyn de Lettenhove (Cahiers Economiques de Bruxelles. 1960, nr. 7, p. 349), réside dans les différences qui peuvent exister entre coût social et coût privé pour l'investissement dans certaines régions. La décision rationnelle de l'entreprise en termes de coûts et de rendements, ne conduira pas nécessairement à une localisation optimale en termes de l'économie nationale. Dans les centres où une industrie est implantée de longue date, le nouveau venu trouve une main-d'oeuvre déjà formée, des services commerciaux et financiers spécialisés, des fournisseurs et des acheteurs de sous-produits, et tout ceci abaisse ses coûts. Du point de vue social le calcul peut être différent: la concentration industrielle trop poussée entraîne les coûts rapidement croissants des grandes agglomérations, habitat, voirie, égouts, etc. L'avantage pour l'entreprise de trouver une main-d'oeuvre déjà formée a



comme contre-partie que cette main-d'oeuvre est enlevée à d'autres qui à leur tour font appel à une nouvelle immigration de population qui aggrave la congestion des centres. (.....) Au contraire la création d'une entreprise dans une région non industrielle peut entraîner des coûts privés plus élevés, mais présenter un intérêt social considérable : formation de la main-d'oeuvre, création d'économies externes. Le pionnier dans une région nouvelle mais susceptible d'industrialisation rend service à la communauté, mais sans pouvoir être rémunéré des avantages dont il fait profiter ses successeurs. Il crée du capital social, à l'opposé de celui qui s'installant dans un centre existant, en consomme et fait payer une partie de son investissement par la communauté. Ces différences sont à la base d'une politique active des pouvoirs publics en matière de localisation ».

Een lokalisatiebeleid is anderzijds vereist voor de algemene economische expansie, omdat het een optimale benutting van de arbeidskrachten mogelijk maakt. De overdreven concentratie van industriële activiteiten legt inderdaad niet enkel de zware sociale lasten van de mobiliteit op de gemeenschap, maar laat zoals het jongste Jaarverslag van de Brufina terecht doet opmerken « elders werkloosheidszakken bestaan, die aan het land veel kosten, en die de ondernemingen betalen en door de belasting, en door een tekort in de ontwikkeling van de koopkracht van de bevolking ». Een doelmatige en volledige opslorping van de werkloosheid is, gezien de feitelijke en psychologische grenzen die aan de mobiliteit gesteld zijn, slechts mogelijk indien een industrieel lokalisatiebeleid gevoerd wordt door de overheid en door de partikuliere sektor. Dit geldt nog in meerdere mate voor de opname in het industrieel arbeidsproces van de overtollige arbeidskrachten in de overbezette sectoren van de distributie en de landbouw, een opname die bijzonder noodzakelijk is vermits op half lange termijn een tekort aan arbeidskrachten in de Belgische economie wordt verwacht. De vroegere Sekretaris-Generaal van het Ministerie van Economische Zaken, baron Snoy, heeft terecht vastgesteld dat het afvoeren van overtollige arbeidskrachten van de landbouw naar de industrie zou vergemakkelijkt worden door een meer gespreide industrialisatie.

Een economisch verantwoord lokalisatiebeleid mag niet ontzenuwd worden door de



Oostende, Car-Ferry.

(Foto L. van Paridon)

krachten die slechts het behoud van de huidige centralisatie in de hoofdstad, en van de huidige geografische machts- en invloedsverdeling langs economische weg nastreven.

\* \* \*

De korte maar reeds afdoende ervaring bij de toepassing van de twee expansiewetten van juli 1959 wijst in dezelfde richting.

De regionale expansiewet is doelmatig gebleken in zoverre de ontwikkelingsgewesten een aandeel in de industriële expansie hebben gekregen dat ietwat groter is dan hun aandeel in de totale bevolking van het land, en zeker groter is dan het aandeel dat zij zouden gehad hebben indien niet een bijzondere overheidszorg naar hen zou zijn uitgegaan.

Anderzijds blijkt dat bij toepassing van de algemene expansiewet aan de grote en



krachtige nijverheidsgroepen voordelen werden toegekend die voor een enkele agglomeratie (het Luikse) de totale voordelen aan alle ontwikkelingsgewesten overtreffen, en dat ook de economische concentratiebeweging in het Brusselse geenszins is afgenomen.

De bestaande disproportie tussen de tewerkstelling (\*) en het arbeidspotentieel (\*\*) in de verschillende landsgedeelten is groot. De verhouding is 84,5 voor het Vlaamse land, 99 voor het Waalse land en 142 voor het arrondissement Brussel. De verbetering voor het Vlaamse land van 1950 tot 1958 is slechts zeer licht (van 83,5 tot 84,5) en de absolute stijging van de tewerkstelling (van 742.477 tot 812.215) betekent slechts dat de economische expansie in Vlaanderen gelijke tred heeft gehouden met de demografische groei.

\* \* \*

Voor het toekomstig regionaal beleid kunnen de volgende opvattingen weerhouden worden :

- 1) de financiële en fiskale voordelen van de wet van 18 juli 1959 voor de **ontwikkelingsgewesten** dienen behouden te worden, omdat bewezen is dat zij hebben bijgedragen tot het aktiveren en aanpassen van de in deze gewesten aanwezige ondernemingen, en tot de verhoging van de gewestelijke welvaart.
- 2) Uit economische overwegingen dienen een reeks nieuwe maatregelen genomen te worden voor enkele goed gekozen **groeikernen**. Reeds de Memorie van Toelichting van de wet van 1959 stipte aan dat het « om reden van doelmatigheid wenselijk ware de tussenkomsten van de Staat op regionaal-economisch gebied te concentreren op goed gekozen kernen, waar een aantal positieve vestigingsfactoren reeds aanwezig zijn of met relatief geringe middelen kunnen verwezenlijkt worden ; de mobiliteit van de arbeid is inderdaad als redelijk te beschouwen indien zij binnen de eigen streek in aanvaardbare omstandigheden kan geschieden ».

Deze groeikernen vertonen een grote

---

(\*) *Arbeiders en bedienden ressorterend onder de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.*

(\*\*) *Idem, ressorterend onder de Rijksdienst voor Ziekte en Invaliditeit met toevoeging van de grensarbeiders.*

potentialiteit, zowel demografisch als verkeersgeografisch.

Het zijn in het Vlaamse land :

In West-Vlaanderen : de as Brugge - Kortrijk.

In Oost-Vlaanderen : de kanaalzone Gent - Zelzate.

In Antwerpen : de Antwerpse haven met haar achterland in zuidelijke richting (langsheen de as Antwerpen - Brussel, vooral de streken van Mechelen en Bornem), en in oostelijke richting langsheen het Albertkanaal.

In Limburg : het Albertkanaal, vooral rond Tessenderlo en in de streek Genk - Hasselt.

- 3) De primaire en sekundaire effecten van een inspanning op deze groeikernen zullen slechts bereikt worden indien inspanningen van voldoende afmetingen gedaan worden op **snelle en gekoncentreerde wijze**. In de eerste plaats betreft dit hun volledige uitrusting door de grote **infrastructuurwerken**, zoals :

- het aanleggen van de autosnelweg Antwerpen-Gent-Kortrijk-Rijsel ;
- de verbetering van de waterweg Gent-Terneuzen ;
- de uitbouw van de Antwerpse haven ;
- de aanleg van een nieuwe autosnelweg Antwerpen-Brussel ;
- de verbetering van de transversale waterweg, bestaande uit :
  - het Albertkanaal,
  - het Netekanaal,
  - de Rupel,
  - de Zeeschelde,
  - de Ringvaart rond Gent,
  - het kanaal Gent-Brugge-Zeebrugge, met uitbouw van Zeebrugge, het kanaal Brugge-Oostende.

**Andere infrastructuurwerken** betreffen

- de spoorwegen (Antwerpen-München/Gladbach en Antwerpen-Gent) ;
- de provinciale en gemeentelijke openbare werken : waterleiding en riolering en energievoorzieningen ; industrieterreinen.

- 4) Ten slotte dient het **beleid inzake ruimtelijke ordening** op dit lokalisatiebeleid te worden afgestemd.



- 5) In deze groeikernen dient de vermeerdering van de globale werkgelegenheid te worden bevorderd door een **bijzondere aanmoediging van expansieve breedte-investeringen**, in tegenstelling tot de aanmoediging van de «diepte-investeringen» (waaraan in ons land minder behoefte bestaat gezien de bevredigende stijging van de produktiviteit). Een buitenlands voorbeeld van de aanmoediging van breedte-investeringen is de toekenning van premies per vierkante meter nieuwe bedrijfsruimte.
- 6) **De economische concentratie in de Brusselse agglomeratie dient afgeremd te worden**, zowel in het belang van het regionaal economisch evenwicht van het

land, als in het belang van de ruimtelijke ordening van het Brusselse zelf. De economische uitbouw van een reeks kleinere steden in het centraal gedeelte van het land zou hiertoe reeds aanzienlijk kunnen bijdragen. Voor andere maatregelen zou men zich kunnen inspireren op de wijze waarop in het buitenland de dekoncentratie van de hoofdsteden werd nagestreefd.

- 7) Het lokalisatiebeleid van de overheid zou kunnen voorbereid worden door een beperkt maar representatief **advise-rend orgaan** dat advies zou uitbrengen over de regionale aspecten van het economisch expansiebeleid.

*Kortrijk,  
nieuw  
stadsbeeld.*

(Foto L.  
van Paridon)





# Industrialisering

## in dienst van de

# landbouwbevolking ?

Het verleden is niet zover af dat in België algemeen werd aangenomen dat de landbouw- en industriebelangen moeilijk konden samengaan.

Deze tweestrijd uit het verleden onderging een zekere evolutie en we kunnen ons afvragen of de tijd niet gekomen is om te zoeken of de industrie- en landbouwbelangen niet beiden kunnen gediend worden door een politiek van industrialisering. Het is ontegensprekelijk dat de industrialisering van de provincie West-Vlaanderen met rasse schreden vooruitgaat, zodat het goed is de verhouding landbouwer-industrialisering even te belichten.

Het komt ons voor dat deze nieuwe richting in de ekonomie niet alleen de nijverheid (in de enge zin van het woord) doch evenzeer de landbouw en de bevolking die sinds eeuwen in het telen van vruchten haar bestaan vindt, ten goede kan en moet komen.

Mogen we niet zeggen dat de industrialisering juist op tijd komt om het teveel op landbouwgebied op te slopen, en om een uitweg te geven aan de velen die geen werk en geen bestaan meer kunnen vinden op de landbouwbedrijven? De jongste jaren zijn niet rooskleurig geweest voor de landbouwer en ongetwijfeld zijn de toekomstmogelijkheden van de landbouwersstand eerder beperkt.

Dat een ouder moeilijk genoeg verdienen kan om aan ieder zijner kinderen dezelfde welstand als de zijne te schenken, is normaal en doet zich voor bij iedere stand. Daarover moeten de landbouwers zich niet beklagen. Het moet echter erkend dat de laatste jaren eerder slecht waren voor de

boeren, en het is niet overdreven te zeggen dat de meeste uitbaters van kleine bedrijven — en dit is de overgrote meerderheid in aantal van de landbouwers — ieder jaar met moeite konden rond komen.

Het is voor niemand een geheim dat vele kleine landbouwers een inkomen hebben dat zelfs niet gelijk staat met dit van een ongeschoolde arbeider en dat de verdoken werkloosheid niet te onderschatten is. De landbouw heeft eveneens af te rekenen met een aangehouden versnippering van de grond die dreigt het gewin van de weerloze « kleingebruiker » nog te verlagen. Bedenken wij maar even dat in België bijna 60 % der landbouwbedrijven kleiner zijn dan 5 ha.

Grond kan er niet bijgewonnen worden, integendeel die wordt iedere dag nog verminderd. De redding moet dus gezocht worden in een intensievere uitbating die meer opbrengst mogelijk maakt. Is dit trouwens ook niet het hoofddoel van het provinciaal initiatief te Rumbekke, het Instituut Arthur Olivier?

Het is echter duidelijk dat die uitweg ver van voldoende is om aan de algemeenheid der boeren de mogelijkheid te geven de toekomst voor hun kinderen in het landbouwbedrijf te verzekeren. Het kan dan ook niet anders dan dat er velen dit bedrijf moeten verlaten. De grond kan niet eeuwig verder verdeeld worden en die verdeling is reeds meer dan ver genoeg doorgedreven.

Door de aanwerving van gronden voor de oprichting van nieuwe fabrieken in het kader van de industrialisering stelt het probleem van de onteigeningen zich in een nieuw daglicht en wordt het door sommigen



voorgesteld als een nieuwe belangenstrijd tussen landbouw en nijverheid.

Het probleem voor de landbouw alhier is landbouwgrond te vinden, en door de industrialisering wordt die reeds scherpe landhonger nog verhoogd. Denken we even welke hoeveelheden landbouwgronden ieder jaar ingenomen worden door de aanleg van wegen, woonwijken en -huizen, sportvelden, en nu komt er nog bij: de uitbreiding van de industrie. Ver van die uitbreiding te willen aanzien als schadelijk en te bestrijden geloven wij integendeel dat voor de landbouw die uitbreiding een weldaad is, of dat zij het minstens kan zijn.

Het schijnt ons echter noodzakelijk dat bepaalde direktieven gevolgd worden én bij de vestiging der industrieën, én evenzeer bij de opleiding van de landbouwjeugd.

Ware het vooreerst zo moeilijk bij de keuze van een grond, voor industriële of andere doeleinden van algemeen nut, een grond die uiteraard minder geschikt is voor landbouwprodukten, te verkiezen boven onze beste landbouwgronden? Zeker, onmogelijk is het industrieën te vestigen zonder rekening te houden met verbindingsmogelijkheden te land en te water, doch zijn het niet dikwijls andere dan zuiver-industriële belangen die de plaats van vestiging bepalen, en dit zonder ook maar in de minste mate rekening te houden met de aard van de grond en het méér of minder verlies voor de landbouw?

Zeker mogen wij ons niet onthouden de keus van Oostkamp voor het vestigen van de nieuwe industrie, waarvan veel wordt gesproken, met kracht toe te juichen. Evenveel kunnen we echter niet zeggen van de oprichting van bepaalde militaire vliegvelden die zonder in het minst ook maar rekening te houden met het grondtekort, uitgebreide vruchtbare vlakten inpalmen, zonder dat een niet-militair althans, kan inzien waarom juist die plaats gekozen moest worden, alsof er geen slechte landbouwgrond genoeg is in de streek.

Ook het vestigen van huizencomplexen en nieuwe wijken vooral kan méér oordeelkundig geschieden.

Een tweede punt dat zou moeten vastgelegd worden is dat ook de pachter een vergoeding moet kunnen bekomen die billijk is, d.w.z. die hem in staat moet stellen een nieuwe vestiging te zoeken en te vinden, of minstens die hem vergoedt voor de scha-

de die hij ondergaat, nu hij zijn hoeve moet verlaten.

Voor de eigenaar is de onteigening of verkoop van landbouwgrond of industriegrond steeds een goede zaak; de vergoeding bereikt, ja overtreft in de meeste gevallen, de werkelijke waarde en het is eerder een verrijking dan een verarming. Worden voor het vestigen van industrieën geen bedragen aangeboden die de eigenaar toelaten het dubbel van de verkochte oppervlakte weerom te verkrijgen?

Waarom mag de pachter daar ook niet een klein beetje in delen?

Een handelaar heeft zijn « handelsfonds » dat zijn eigen waarde heeft, omdat hij daar gewerkt heeft, omdat hij daar cliënteel heeft gevormd, bij zijn aankomst heeft hij hiervoor misschien vergoeding betaald en hij is gerechtigd ervoor vergoeding te krijgen bij zijn vertrek. Dit werd wettelijk geregeld.

Betaalde de boer ook niet de « zulle » bij zijn aankomst? Het is niet, zoals een recent vonnis het terecht zegt, omdat deze vergoeding niet wettelijk zou erkend zijn, dat men ermede geen rekening moet houden. Tijdens zijn pacht heeft de boer de grond verbeterd of in waarde behouden; hij heeft dus recht op een vergoeding.

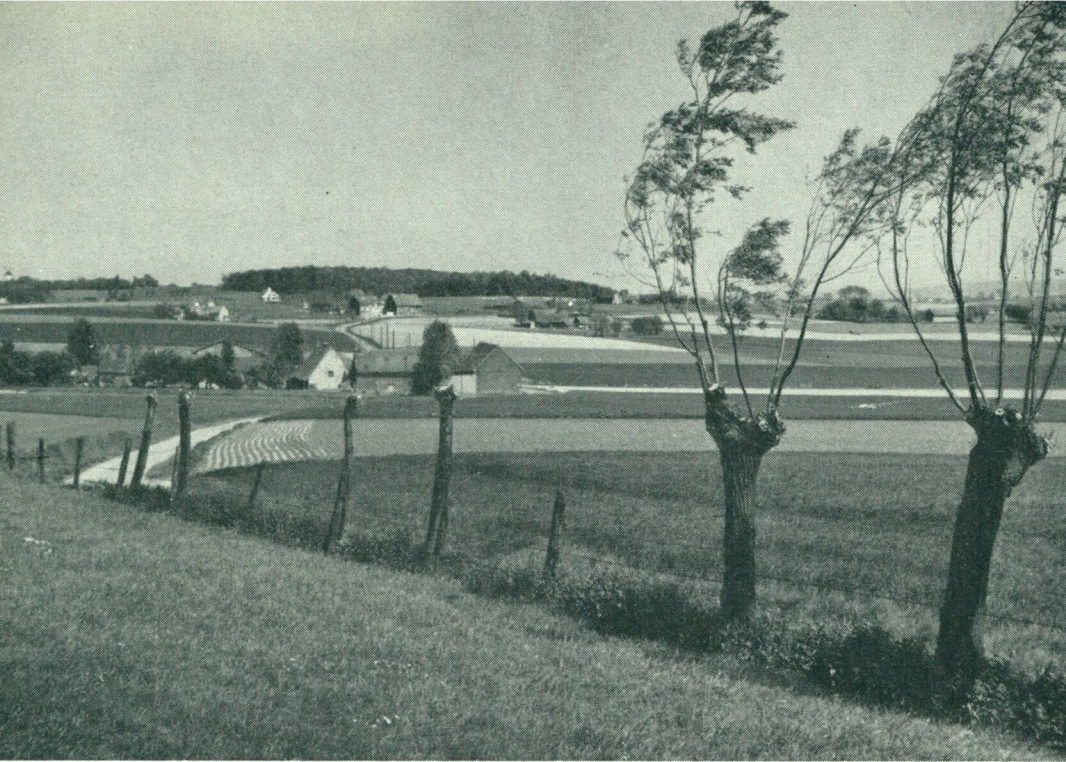
En ten slotte is het dank zij het spel van vraag en aanbod naar landbouwgrond dat zo'n hoge waardevermeerdering van de grond werd bereikt. Wanneer de grondeigenaar zich erover beklagt dat de pacht-prijzen zo gering zijn, vergeet hij soms niet dat de verkoopwaarde van zijn eigendom in de laatste twintig jaren sterk is gestegen, dit alles juist dank zij die strijd voor het strookje grond onder de boerenbevolking.

Het is wenselijk dat de vergoeding voor onteigening wettelijk zou geregeld worden. Wij menen dat het principieel ervan beantwoordt aan een beginsel van rechtvaardigheid, en dat niemand zou gevonden worden om dit met ernst te betwisten.

De hoegrootheid van die vergoeding zal afhankelijk gemaakt worden van de werkelijke schade door de landbouwer ondergaan, en waarom zou dit niet een deeltje, een klein procent van de verkoopprijs mogen uitmaken, daar deze laatste ook door het toedoen van de pachter werd bereikt.

Er stelt zich bovendien het zeer belangrijk probleem van de voorbereiding van de jongeren uit de landbouwmiddens tot de te-





*Landschap*  
(Foto  
L. van Paridon)

werkstelling in andere sectoren o.m. de uitgebreide nijverheidssector; het is duidelijk dat de eenvoudige overplanting met zekere moeilijkheden gepaard gaat zodat de nodige aandacht moet besteed worden aan een verdere en geleidelijke aanpassing van deze milieus. Het moet gezegd dat ook dit probleem niet nieuw is want het gaat niet meer op dat de landbouwer er zou naar streven dat al zijn kinderen in de landbouwsector tewerkgesteld zouden worden. De verlening van de leerplicht, de kosteloosheid van het onderwijs tot 18 jaar en verdere studiemogelijkheden in technische en universitaire richting brengen ongetwijfeld mede dat de landbouwerskinderen met een groter gemak een andere voorbereiding krijgen dan vroeger. De landbouwmiddens hebben er alle belang bij van deze gelegenheid gebruik te maken in het voordeel van de jongere generatie uit de landbouwkringen.

Mits dit voorbehoud — voorkeur aan minder goede gronden en vergoeding — menen wij dat de industrialisering ook voor de boeren een weldaad is. Noodzakelijk is de industrialisering — dat zal er niemand betwisten — ze zal bovendien voor vele « kleingebruikers » de redding kunnen brengen, zonder dezen en hun familie te verplichten van het « land » te vluchten. Zoals wij echter lieten opmerken: het zal nodig zijn de boerenjongeren die geen toekomst hebben op het landbouwbedrijf een andere beroepsopleiding te geven, die van aard is hen tot werk- of bedrijfsleiders der nieuwe industrieën te vormen, opdat ze niet achter-

aan komen en als gewone manoeuvres hun werk zouden moeten aanbieden. Een gepast technisch onderwijs is dus nodig.

De industrialisering mag dus niet verwaarloosd worden in de landbouwmiddens, opdat de voordelen voor de landbouwers niet zouden teloor gaan. En welke voordelen: werk voor de overbevolking op de hoeven, die zich in een nabijgelegen industrie een menswaardig bestaan zal kunnen verschaffen; te kleine bedrijven zullen door andere middelmatige of kleine kunnen opgeslorpt worden, wat voor beiden een redding kan betekenen; hoezeer zal de koopkracht der bevolking in de nabijheid der hoeven dan niet verhoogd worden, en vandaar het voordeel dat de boeren zullen halen uit het telen én van de arbeidsintensieve, én van meer produktieve vruchten zoals bv. groententeelt; zal dit alles ook geen rijker afzetgebied voor produkten van veeteelt medebrengen. Vergeten we niet dat terzelfdertijd de « landhonger » zal verminderen, wat de pachtprizen, en misschien ook de koopprijs der gronden en de « zulle » of overnameprijs zal neerdrukken.

Het komt er dus op aan, menen wij, de industrialisering zodanig te richten dat zo weinig mogelijk schade aan de landbouw wordt berokkend en het behoort aan de landbouwers hun profijt te halen uit de industrialisering. De industrialisering mag en moet aangemoedigd worden, want ook voor de landbouwbevolking schuilt er een grote reserve aan afzetmogelijkheid en werkgelegenheid welke met beide handen moet benut worden.



# Korte beschouwingen rond de Westvlaamse Economie

Sinds enkele jaren ontmoeten wij een steeds stijgende belangstelling voor de economische expansie in deze provincie. Deze belangstelling komt niet enkel van buiten uit — zoals trouwens uw aanwezigheid hier aantoon — maar eveneens van binnen uit waar allen die verantwoordelijkheid dragen met het probleem begaan zijn. De reserve aan arbeidskrachten welke een zeldzaamheid is in het groeiend Europa, en onze gunstige ligging aan de zee steunt deze beweging.

De Westvlaamse economie was rond de jaren 1950-55 verre van schitterend. In de agrarische sektor waren de arbeidsbesparende innovaties in volle gang, terwijl onze traditionele nijverheidssectoren een crisis doormaakten van structurele aard. De resultaten van deze toestand lieten zich scherp voelen op de arbeidsmarkt: West-Vlaanderen telde in 1952 niet minder dan 44.000 werklozen, 40.000 arbeiders tewerkgesteld in het buitenland, 15.000 mobiele in andere provincies van het land en een stijgend aantal mijnarbeiders die tot 17 uur per dag van huis afwezig waren. Deze werkloosheidscijfers betekenden dat 17 % van de arbeiders- en bediendenbevolking zonder werk was terwijl nogmaals 16 % van dezelfde groep in Frankrijk als grensarbeider of seizoenarbeider was tewerkgesteld. De plaatselijke werkgelegenheid voor 330.000 personen was voor 23 % aanwezig in de landbouwsector, voor 35 % in de handel en diensten en voor 39 % in de industrie.

Eenmaal dit dieptepunt bereikt is het duidelijk dat de provinciale overheid ingreep en uitzag naar middelen om aan deze situatie te verhelpen. In 1954 verscheen van private zijde de publikatie van de studie

« Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen » opgemaakt door de Heren G. Declercq en O. Vanneste, die een wetenschappelijk inzicht gaf in de toestand. Inmiddels werkte de provinciale overheid eveneens met succes een jaarlijkse prijsvraag uit over economische problemen.

Inmiddels was een aktiecomitee ontstaan tot oprichting van een welvaartsorgaan; de Heer Gouverneur en de Bestendige Deputatie zegden onmiddellijk hun steun toe; op eind 1954 werd dan ook de Westvlaamse Economische Raad opgericht en het bijgaand Westvlaams Economisch Studiebureau.

Het Westvlaams Economisch Studiebureau heeft zich toegelegd op de studie van de economische problemen en heeft door publikatie van boeken, brochures en haar eigen tijdschrift deze kennis ruim verspreid in West-Vlaanderen, België en buitenlandse middens. De Westvlaamse Economische Raad is eveneens een steunpunt geworden van bestaande industrieën waaraan zij talrijke inlichtingen verstrekt en hulp verleent in verband met nieuwe expansieprojekten. De Westvlaamse Economische Raad heeft eveneens vanaf het begin gepoogd nieuwe

**Streken, Steden  
en Gemeenten  
in Beweging**



## O. VANNESTE

Direkteur Westvlaams  
Economisch Studiebureau

# vroeger en nu

bedrijven in West-Vlaanderen binnen te brengen; aktie waarin zij met sukses is geslaagd.

De economische expansie is inderdaad in de jongste tijd duidelijk waarneembaar in de statistieken. Tussen 1953 en 1958, periode van plus minus gelijkaardige conjunctuur, steeg de totale tewerkstelling van arbeiders en bedienden van 153.000 arbeidskrachten tot 166.000 d.w.z. dat in West-Vlaanderen in 5 jaar 13.000 nieuwe arbeidsplaatsen tot stand kwamen, wat een expansie betekent van ongeveer 8,3 % terwijl het Rijk slechts het cijfer van 6 % heeft bereikt. Deze expansie van 13.000 arbeidskrachten komt des te scherper uit wanneer men ze stelt tegenover de toename inzake tewerkstelling van onze buurprovincies. Tussen deze tijdstippen steeg de tewerkstelling in Oost-Vlaanderen slechts met 1.000 arbeidskrachten terwijl in Henegouwen de totale tewerkstelling verminderde.

Deze expansie greep plaats zowel in de bestaande bedrijven als door vestiging van nieuwe bedrijven. Namen die in deze expansie te noemen zijn, zijn de bedrijven L. Bekaert te Zwevegem, Picanol te Ieper, Verreries de Zeebruges te Zeebrugge, De Poortere te Aalbeke en de verschillende fabrieken Claeys te Zedelgem.

Ook nieuwe bedrijven kwamen tot stand; vooral de stad Brugge kende sukses. Op haar grondgebied kwam een nieuwe scheepswerf tot stand en vestigden zich twee Amerikaanse filiaalbedrijven, Outboard Marine Belgium, producent van de bekende buitenboordmotoren, en Scott & Williams, Manufacturers of knitting machi-

*Van 6 tot 8 oktober organiseerde de Economische Raad voor Vlaanderen een studiereis voor Duitse journalisten, verbonden aan de belangrijkste Duitse dagbladen, doorheen het Vlaamse land.*

*Tijdens een bijeenkomst met deze journalisten, onder voorzitterschap van de heer Gouverneur, werd door de heer O. Vanneste, directeur W.E.S., in het Duits een rede uitgesproken.*

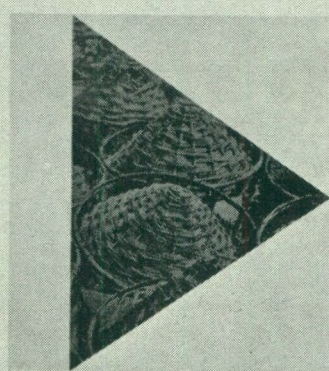
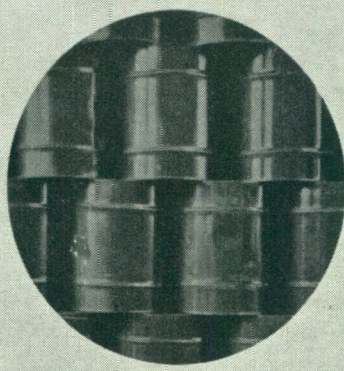
*In het kader van de inspanningen van de W.E.R. en het W.E.S. om de aandacht van de buitenlandse ondernemingen — die een tekort aan arbeidskrachten hebben — op de mogelijkheden van West-Vlaanderen te trekken, publiceren wij hieronder deze tekst.*

nery of Laconia, New Hampshire. Te Brugge onstond ook een ultra-modern bedrijf van montage van televisie, de C.B.R.T. Te Roeselare werd Syntexfil opgericht, spinnerij voor kunstmatige vezels, te Diksmuide werden nieuwe diamantbedrijven opgericht alsook te Ieper, terwijl in Kortrijk voor de verdere verwerking van draadprodukten een afzonderlijke onderneming Steel Cord C<sup>o</sup> tot stand kwam. Deze expansie is dus plus minus ruimtelijk verspreid over de verschillende centra van West-Vlaanderen met echter concentratie te Brugge; zij voltrekt zich vooral in de sectoren van de machinekonstruktie en metaalbewerking in het algemeen.

De cijfers over de economische expansie welke ik heb aangehaald nl. 13.000 tussen 1953 en 1958 mogen gerust, gezien de jongste expansie en nieuwe vestigingen tussen 1958 en 1960 nog met 4.000 eenheden verhoogd worden. Ook de onmiddellijke toekomst is rooskleurig. Te Beveren-bij-



**möglichkeiten  
für  
industrie-ansiedlungen in  
westflandern**



**westflämischer wirtschaftsrat, brügge, dijver 7 / belgien**



**industrial  
opportunities  
in  
west flanders**

**WEST FLANDERS DEVELOPMENT COUNCIL, DIJVER 7, BRUGES / BELGIUM**



Roeselare wordt een nieuwe plasticonderneming van betekenis opgericht, terwijl de grootste Duitse producent van elektrisch materiaal, nl. Siemens, besliste een nieuwe produktie-eenheid van haar huis op te richten te Oostkamp. Het is duidelijk dat de beslissing van Siemens als een van de grootste ondernemingen van Europa ten gunste van West-Vlaanderen de aandacht van de wereld op onze provincie vestigt. Wij gaan er trots op dat na lang onderzoek dit concern onze provincie verkoos en dat onze Westvlaamse Economische Raad sinds één jaar betrokken is bij de voorbereidende werkzaamheden van studie en realisatie.

De zoëven opgesomde nieuwe initiatieven van de jongste maanden en de vooruitzichten van expansie van bestaande ondernemingen laten ons toe nogmaals een stijging te verwachten. Verder groeit steeds de belangstelling voor het vestigen van zwaarindustrie aan de kust waarvoor Zeebrugge een van de meest geschikte vestigingsplaatsen is. De expansie is zekerlijk zoals U

ziet in volle gang. Wij hebben industrieterreinen van 650 ha te Zeebrugge, van 150 ha te Kortrijk, van 40 ha te Beverenbij-Roeselare, van 20 ha te Diksmuide, te Ieper en te Poperinge. Te Oostende zal eveneens een nieuw initiatief genomen worden.

Het heeft echter grote inspanningen gevraagd en doorzicht om de algemene golf van pessimisme die onze provincie kenmerkte in 1953 om te vormen tot een kreuërende geest van optimisme. Wij zijn daarin echter geslaagd en concentreren verder onze aandacht op onze problemen en studie van verdere mogelijkheden. De problemen blijven nog groot. Nog steeds hebben wij een 20.000-tal werklozen en zullen wij door de demografische expansie in Frankrijk en de rationalisatie van de textielnijverheid in dit land een 20.000-tal grensarbeiders in onze economie moeten opnemen. Wij hopen echter door samenwerking en medewerking van allen deze problemen te kunnen oplossen en in West-Vlaanderen een moderne economie tot stand te brengen.

**BANK van de  
SOCIÉTÉ GÉNÉRALE  
de BELGIQUE**

DE EERSTE VAN HET LAND,  
TEN DIENSTE VAN ALLEN.  
DUS OOK UW BANK.

**KAPITAAL EN RESERVES : 2.586 miljoen F.**



Handelsregister  
Brugge 5163  
Kortrijk 13223

Talrijke Agentschappen  
en Burelen  
verspreid  
over geheel  
West-Vlaanderen

Administratieve Zetels:

**BRUGGE, Vlamingsstraat, 58. - Tel. (050) 312.41**  
**KORTRIJK, Waterpoort, 1. - Tel. (050) 209.01**

Alle bankverrichtingen, kredietverleningen,  
financieringen en geldbeleggingen, enz., enz.





(Schets : M. Notebaert).

Het is wereldbekend dat de faam van het vlas verbonden is aan de streek van het Kortrijkse. Inderdaad heeft het vlasvezelbedrijf zich uiteindelijk geografisch vastgezet langs de loop van de Leie — hoofdzakelijk ten noorden van de Leie — in de provincie West-Vlaanderen met een zekere uitloop in de Leiegemeenten van de provincie Oost-Vlaanderen. Toch is de lokalisatie van het vlasbedrijf langs de Leie niet statisch gebleven. Inderdaad tekent zich sinds de eerste wereldoorlog een duidelijke tendens af van verschuiving van het westen van Kortrijk naar het oosten van Kortrijk. De gemeenten van de Frans-Belgische grens tot Menen spelen geen rol meer op vlasgebied. Zelfs heeft de crisis van de jongste jaren in sterke mate de vlassgemeenten tussen Menen en Kortrijk aangetast. Ook hebben de gemeenten ten noorden van Kortrijk in de richting van Ardooie meer aan belangrijkheid gewonnen.

Kortrijk-stad zelf telt geen enkele onderneming van vlasvezelbereiding op zijn grondgebied. Deze stad is op vlasgebied voornamelijk bekend als plaats voor de

## De Vlasv

maandagnamiddagbeurs en als lokalisatieplaats van talrijke verzendershuizen.

De vlasvezelbereiding is minstens voor 95 % van de produktie in de provincie West-Vlaanderen gelokaliseerd. Het resterend deel situeert zich in de provincie Oost-Vlaanderen: de streek van Zulte-Olsene langs de Leie, de streek van Bentille (rond Eeklo) en de streek van Stekene.

\* \* \*

Volgens de telling van 31-12-47 waren er 4.162 vlasondernemingen, waarvan 2.726 door eigenwerkers (zonder tewerkgesteld personeel) geëxploiteerd terwijl in 1.436 ondernemingen arbeiders tewerk gesteld waren. 3.432 ondernemingen, waarvan 2.180 door eigenwerkers en 1.252 door vlasspatroons geëxploiteerd, waren op dit tijdstip in de provincie West-Vlaanderen gelokaliseerd.

De loonarbeiders in de vlasvezelnijverheid tewerk gesteld, waren volgens de gegevens van de telling van 31-12-47, 6.105 in aantal. Dezelfde statistieken spreken nog van 409 helpers. Vooral het arrondissement Kortrijk is de bakermat van de vlasvezelbereiding.

Deze gegevens wijzen op het familiaal karakter van het vlasbedrijf.

In de jongste jaren is het aantal zelfstandige eigenwerkers, vlassfabrikanten en vlassarbeiders gevoelig afgenomen.

\* \* \*

De vlasvezelbereiding verwerkt strovlas, door de landbouwer geteeld, tot vlasvezel, grondstof voor de vlasspinnerij.

Het produktieproces kan als volgt samengevat worden. Het zaailijnzaad wordt meestal gezaaid in de lente, van half-maart



J. PATTYN  
Ekonomisch Adviseur W.E.S.

# ezelbereidingsnijverheid in West-Vlaanderen

tot half-april, op daartoe voorbereide grond. Waar voor de oorlog vooral zaailijnzaad uit de Oostlanden werd gebruikt, kwamen na de oorlog eerst de Engelse en achteraf de Nederlandse zaadvariëteiten aan bod. De jongste jaren wordt praktisch uitsluitend de Nederlandse vlaszaadsoort Wiera gebruikt.

De bestrijding van vlasziekten en onkruid geschiedt vooral met chemische middelen.

Na ongeveer 100 dagen wordt het vlas geoogst. Het slijten van het vlas, in de periode juli-augustus wordt, op kleine uitzonderingen na, volledig mechanisch gedaan met de slijtmachines.

Eenmaal op de vlasserij wordt het strovlas van het lijnzaad ontdaan (repelen). Het gerepeld vlas wordt dan geroot in daartoe speciaal bestemde betonnen bakken. Het traditioneel roten in de Leie — the golden

*Geroot vlas te velde.*

(Foto : L. van Paridon)





river — is ingevolge een koninklijk besluit van voor 1940 verboden sinds 1943.

Na het rootproces (het kwaliteitsvlas wordt tweemaal geroot) en het drogen op de droogweide wordt het vlas geturbineerd of gezwingeld op de zwingelturbine. Het kwaliteitsvlas wordt meestal nog met de hand op de zwingelplank opgezwingeld.

De aldus bekomen produkten: gezwingeld vlas (lang vlas) en klodden (korte vlasvezels) worden dan langs tussenpersonen aan de vlasspinnerij geleverd.

De op de vlasmarkt optredende tussenpersonen zijn de botenkopers en de verzenders. De botenkopers verzamelen allerlei vlassoorten en maken deze marktvaardig d.i. het opmaken of toiletteren van het vlas. Van de botenkopers komt het vlas dan in de handen van de vlasverzenders d.i. groot-handelaars die vlas verkopen aan de binnenlandse of buitenlandse vlasspinnerijen. Het gebeurt echter reeds meer en meer dat de schakel van de botenkoper over het hoofd wordt gezien en deze tendens van uitschakeling van de botenkopers tekent zich verder af. Sommige verzendershuizen zijn zelfstandige groothandelaars, andere zijn vertegenwoordigers van spinnerijen en nog andere zijn commissionairs.

Er bestaan vooral te Wevelgem, te Kuurne en te Beveren-Desselgem lokale markten waar de verzenders bij de botenkopers op welbepaalde dagen vlasvezels komen opzoeken.

Onder de afval- of bijprodukten van vlas zijn vooral te vermelden: lijnzaad en vlasleem. Deze laatste zijn de houtdeeltjes, voortkomend van de houten stengel, waar rond de vlasvezel ligt. Deze worden sinds enkele jaren verwerkt als grondstof voor de gekende vlasspaanplaten, zodat de vroegere bestemming als brandstof voor de warmwaterroterijen volledig verdwenen is. Sinds enkele jaren zijn talrijke fabrieken van vlasleemplaten ontstaan. De eerste was Linex te Lauwe. Andere zijn: Interlin te Beveren-Leie, Fibrolin, Lindal, Wielexco, Linopan te Wielsbeke, Sonalex te Waregem, Menotex te Menen, Placolin te Hooglede. Andere als Unilin en Eurolin zijn in opbouw.

\* \* \*

Het strovlas, grondstof van het vlasbedrijf, wordt betrokken uit het binnenland en uit Nederland en Frankrijk.

De jongste jaren evolueerde de grondstoffenbevoorrading van de Belgische vlasvezelbereiding als volgt:

	België		Nederland Frankrijk	
	Ha	tonnen	tonnen	tonnen
1935-1939	30.446		52.677	102.120
1955	35.423	271.694	109.178	71.439
1956	34.027	234.786	108.670	77.792
1957	25.906	181.639	124.863	63.328
1958	23.765	170.400	73.779	35.119
1959	20.921	124.946	66.865	45.838

De bevoorrading op de binnenlandse markt is het belangrijkste. Onder de Belgische provincies neemt West-Vlaanderen de voornaamste plaats in als strovlasproducent; ieder jaar wordt ongeveer 40 % van de totale Belgische vlasuitzaai in West-Vlaanderen uitgezaaid.

Onder de twee buitenlandse leveranciers is een verschuiving ten overstaan van de vooroorlogse periode. Nederland is de grootste strovlasuitvoerder naar ons land geworden. Eensdeels is dit toe te schrijven aan het in gebruik nemen van de nieuwe polders in Nederland, die gekende winningsgebieden voor strovlas geworden zijn (vooral Noord-Oostpolder) maar anderzijds ook aan de beperkende maatregelen in Frankrijk genomen op gebied van strovlasuitvoer naar België.

Frankrijk voert inderdaad sinds het einde van de jongste oorlog een zeer bewuste politiek van ondersteuning van de eigen Franse vlasvezelbereiding door het reserveren van een groot gedeelte der strovlasopbrengst voor de binnenlandse industrie, door toekenning van subsidie aan vlasteelt (gereserveerd aan de Franse industrie) en aan vlasvezelproduktie en door ondersteuning tijdens bepaalde periodes van de vlasvezeluitvoer.

\* \* \*

Het afzetgebied van Belgische vlasvezels ligt voornamelijk in het buitenland, wat voldoende blijkt uit volgende cijfers (in tonnen):

	Gezwingeld vlas		Klodden	
	België	Buitenland	België	Buitenland
1935-1939	2.910	34.969	2.915	9.600
1955	2.905	47.828	10.354	10.439
1956	3.119	52.511	12.591	9.972
1957	3.116	48.020	9.248	5.771
1958	2.875	37.714	9.997	5.801
1959	2.472	40.639	10.568	7.529

Het is overduidelijk dat voor gezwingeld



vlas vooral de uitvoer van betekenis is en dat de afzet in eigen land van zeer weinig tel is.

Bij de klodden is de toestand volledig veranderd. Terwijl in de vooroorlogse periode de produktie voor 3/4 op de uitvoer aangewezen was, zijn sinds de oorlog de Belgische vlasspinnerijen de eerste afnemers geworden.

Bij het gezwingeld vlas is het Verenigd Koninkrijk de belangrijkste kliënt, alhoewel dat dit land zijn relatieve positie van de vooroorlogse periode niet meer bekleedt. In 1959 werd 41 % van de totale uitvoer van gezwingeld vlas naar het Verenigd Koninkrijk geëxporteerd. West-Duitsland volgde met 11 %, Italië met 8,7 %, Tsjecho-Slowakije met 7,45 % en Frankrijk met 4,1 %. Dit laatste land nam voor de oorlog ongeveer een vierde van de uitvoer voor zijn rekening.

Bij breekvlas (produkt sinds de oorlog ontstaan: gezwingeld vlas dat niet meer in handsvollen wordt samengehouden) neemt het Verenigd Koninkrijk 27 % en Italië 20 % van de uitvoer voor zijn rekening.

Bij de klodden blijft Frankrijk de grootste afnemer (31 % in 1959), gevolgd door West-Duitsland (23 %) en het Verenigd Koninkrijk (16,7 %).

De totale waarde van de uitgevoerde vlasvezels vertegenwoordigde in 1959 een bedrag van 1.391 miljoen B. F.

In de voorbije vijf jaren heeft de Westeuropese vlasvezelbereiding af te rekenen met het heroptreden van Rusland als uitvoerder van vlasvezels. Sinds 1935 was Rusland als exporterend land praktisch niet meer opgetreden. Het is vooral in het Verenigd Koninkrijk en in mindere mate in West-Duitsland dat Rusland vlasvezels levert. Dit optreden is gepaard gegaan met een gevoelige ineenstorting van de wereldprijzen.

Deze crisis, die ook nog andere oorzaken kende, heeft een gevoelige uitschakeling van zelfstandige vlassers meegebracht. Tevens liep het aantal vlassarbeiders gevoelig terug.

\* \* \*

De beroepsorganisatie van de vlasvezelbereiding is het Algemeen Belgisch Vlasverbond te Kortrijk dat het overgroot ge-

deelte van de Belgische vlasvezelondernemingen onder zijn leden telt.

De vlasvezelbereidingsnijverheid heeft wel met enkele problemen af te rekenen die hieronder beknopt worden samengevat.

Op het plan van de arbeiders is een sterke veroudering zeer opvallend. Inderdaad is de aantrekkingskracht van deze bedrijfstak op de jongere arbeiders uiterst gering, zodat de gemiddelde ouderdom der arbeiders in de vlassondernemingen, vooral in het westelijk gedeelte, zeer hoog is. Dit stelt ongetwijfeld een belangrijk vraagstuk voor de e.k. jaren en houdt o.m. verband met het probleem van een al te scherpe seizoentewerkstelling.

In de loop van de jongste jaren is het aantal der zelfstandige vlassers opvallend afgebrokkeld. Dit houdt verband met het probleem van de leefbaarheid van deze nijverheidstak. Ongetwijfeld zal zich een reconversie aftekenen, waardoor jongeren uit de vlasssektor naar andere branchen zullen dienen overgeheveld te worden. Het is nu reeds merkbaar dat in bepaalde ondernemingen het vlas vaarwel wordt gezegd en dat gezocht wordt naar investeringen in andere activiteiten.

Van diverse zijden wordt gezocht naar andere produktiemethoden, die wellicht een of andere dag met sukses zullen worden bekrond.

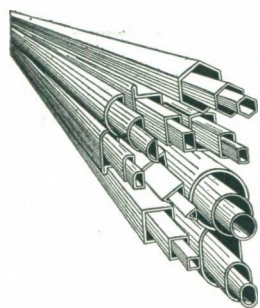
De marktstructuur is ongetwijfeld in vergelijking met andere branchen, verouderd. Nieuwe ideeën rijpen in de jongere vlassgeneratie. Een initiatief in deze richting is o.m. de oprichting en de werking van de S. V. Vlascoop die door de organisatie van vlasveilingen een nieuwe en moderne vorm van vlasvezelverkoop wil op punt zetten.

De vlasvezelbereidingsnijverheid is als dusdanig niet voorbijgestreefd. Wellicht zijn zekere produktiemethoden en vooral de verkoopmethoden aan te passen.

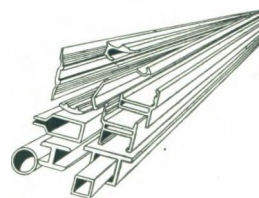
Er stelt zich een probleem van reconversie van sommigen die in die tak hun bestaan vinden.

Het dynamisme en de wilskracht in deze nijverheidstak in Zuid-West-Vlaanderen zijn de waarborgen dat, na de noodzakelijke aanpassing, het vlasbedrijf dan toch nog toekomst heeft — maar wellicht niet meer voor allen die thans van deze bedrijvigheid leven.





# REMI CLAEYS LICHTERVELDE



Tel. 051/724.44  
Telex 056.74

## STALEN BUIZEN

voor : Meubels  
Rijwielen  
Elekt. leiding  
Gas - Stoom  
Verwarming

## ALUMINIUM

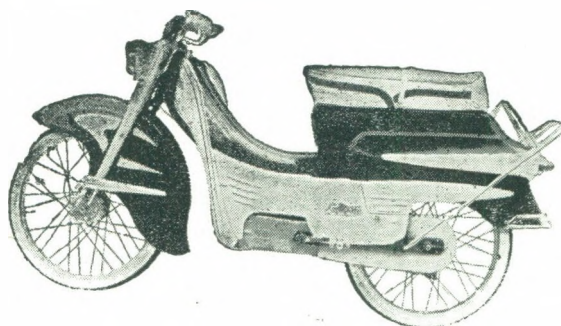
Buizen  
Profielen  
Stukken onder druk gegoten  
Voor alle industrieën  
in alle legeringen



**Remi CLAEYS ZEDELGEM**

Tel. 050/292.22

DE BELANGRIJKSTE  
EN MEEST MODERNE  
RIJWIELEN- EN  
BROMFIETSENFABRIEK  
VAN BENELUX





# SPECTRUM

van de

## Westvlaamse EKONOMIE

### AUTOSNELWEG RIJSEL - KORTRIJK - GENT - ANTWERPEN

Deze voor West-Vlaanderen zeer belangrijke autosnelweg is werkelijk in de aktualiteit gekomen.

In deze bijdrage wordt een overzicht gegeven van de diverse tussenkomsten van de W.E.R. in verband met deze autosnelweg.

1. Bij motie van de W.E.R., aanvaard op de Algemene Vergadering van 1 oktober 1955, werd gevraagd West-Vlaanderen op rechtstreekse wijze te verbinden met de nationale haven van Antwerpen door de autostrade Rijsel-Antwerpen, nog vóór de Wereldtentoonstelling van 1958.
2. Bij brief van 21 februari 1959 aan de Heer O. Vanaudenhove, Minister van Openbare Werken en van Wederopbouw, wordt aangedrongen opdat de uitvoering van de autosnelweg Rijsel-Kortrijk-Gent-Antwerpen zo spoedig mogelijk zou aangevat worden. De persnota van 23 februari 1959 trekt de aandacht op hogervermeld schrijven.

In datum van 23 februari 1959 werden de Westvlaamse parlementairen een afschrift toegezonden van hogervermeld schrijven aan de Heer Minister van Openbare Werken en Wederopbouw, met verzoek om de uitvoering van het projekt te steunen.

3. In maart 1959 worden de Desiderata van de Westvlaamse Economische Raad inzake de verbetering van de infrastructuur voor het verkeer in West-Vlaanderen opgemaakt.

In deze desiderata wordt de aanleg van de autosnelweg Franse grens-Kortrijk-Gent-Antwerpen dringend geacht teneinde de overbezette rijksweg Kortrijk-Gent te ontlasten en meteen een moderne verbinding te realiseren tussen Gent en Antwerpen. De raad suggereert deze werken aan te vatten en zo spoedig mogelijk een rijvak ter beschikking te stellen van het wegverkeer.

Bij brief van 19 maart 1959 worden de Heren Eerste Minister G. Eyskens en de Ministers P.W.

Segers, O. Vanaudenhove en J. Van Der Schueren in bezit gesteld van de desiderata van de Westvlaamse Economische Raad inzake verbetering van de infrastructuur voor het verkeer in West-Vlaanderen.

4. Op 2 september 1960 werd een persnota gepubliceerd waarvan de tekst hieronder volgt:

Zoëven hadden vertegenwoordigers uit Zweden, Denemarken en West-Duitsland besprekingen met de stadsbesturen van de grote Belgische steden welke liggen op de Europabaan E3, lopende van Lissabon over Parijs, Rijsel, Kortrijk, Gent, Antwerpen tot Stockholm. Deze E3 baan wordt in ons land de autostrade Rijsel-Kortrijk-Gent-Antwerpen. De bedoelingen van deze kontakten is de aanleg van deze Europese verkeersader te bespoedigen; herhaalde malen heeft trouwens de Westvlaamse Economische Raad door tussenkomsten en publikaties de aandacht gevestigd op de noodzakelijkheid van spoedige aanleg van deze autosnelweg.

Aan de besprekingen tussen de Heer J. Lambrecht, burgemeester van Kortrijk, en de buitenlandse delegatie nam de Heer J. Pattyn, economisch adviseur van het Studiebureau van de Westvlaamse Economische Raad, deel.

5. Op de Algemene Vergadering van de Westvlaamse Economische Raad op 22 oktober werd een verzoek van de W.E.R. aan de Heer Minister van Openbare Werken en Wederopbouw betreffende de aanleg van de autosnelweg Rijsel-Kortrijk-Gent-Antwerpen eenparig aangenomen.

De tekst van dit verzoek volgt hieronder:

De algemene vergadering van de Westvlaamse Economische Raad, bijeengekomen op 22 oktober 1960 te Roeselare, verzoekt de Heer Minister van Openbare Werken en Wederopbouw zo spoedig mogelijk de nodige schikkingen te treffen voor de aanleg van de autosnelweg Rijsel-Kortrijk-Gent-Antwerpen.

Deze autosnelweg is voor het bevolkingsrijke zuiden van West-Vlaanderen van de grootste bete-



kenis en verbindt eveneens belangrijke centra van binnen- en buitenland. De aanleg is zowel voor goederen- als personenverkeer noodzakelijk: de zeer dichte bezetting op de huidige Rijksweg hindert niet enkel het verkeer, maar is in zich een permanent gevaar voor de weggebruiker.

De Raad is akkoord met de voorgestelde formule van financiering maar vestigt er de aandacht op dat deze werkwijze zekerlijk geen vertraging mag medebrengen voor de uitvoering van deze autosnelweg.

Dit verzoek werd per brief van 24 oktober aan de Heer Minister O. Vanaudenhove overgemaakt.

6. Op vrijdag 4 november heeft het kernkabinet voor economische koördinatie zijn principiële instemming betuigd met het in studie nemen van de oprichting van een maatschappij, die de taak toegewezen zal krijgen, een tolvrije autoweg van Antwerpen naar Rijsel aan te leggen en te exploiteren, die over Gent en Kortrijk zal lopen, en ook een tweede doorgang onder of boven de Schelde te Antwerpen zal bouwen.

Het blijkt dat de steden en gemeenten gelegen op en langs de ontworpen autosnelweg tot deze maatschappij zullen kunnen toetreden.

Met brief van 8 november werd aan de Heren Eerste Minister G. Eyskens en Ministers A. Dequae en O. Vanaudenhove de dank van de W.E.R. overgemaakt om deze principiële beslissing.

W.E.R.

## TEXTIEL

De textielnijverheid in ons land en onder meer deze van West-Vlaanderen, is thans onbetwistbaar in de fase van de hoge conjunctuur getreden.

Kenmerkend daarvoor is niet alleen de hoge activiteit maar ook het feit dat er een merkelijke stijging waar te nemen is van de garenprijzen en dit, behoudens voor de jute, niet zozeer ingevolge de hausse van de grondstoffen maar wel door een zeer belangrijke vraag.

De stijging van de juteprijzen is fantastisch. De garens die begin van dit jaar nog 10 à 11 F waren gekwoteerd, zijn gestegen tot 18 à 20 F en de tendens is voor het ogenblik nog steeds in deze richting, wellicht door het feit dat in deze prijs de ongebreidelde stijging van de grondstoffenprijzen op de wereldmarkt nog niet is verwerkt.

Dit stelt niet alleen problemen in de juteweaverijen maar ook in de tapijtsector voor de jutetapijten in het bijzonder maar ook voor andere, gezien de garens voor de rug van de tapijten traditioneel met jute zijn vervaardigd.

Deze stijging van de jute kan een nieuwe stimulans worden voor het verbruik van vlagarens tot dit doeleinde.

Een ander kenmerk der hoge conjunctuur is ook reeds sterk aanwezig: een nijpend tekort aan werkkrachten, vooral vrouwelijke, en dit meer bepaald in Zuid-West-Vlaanderen dat voor het ogenblik in de provincie de laagste werklozencijfers vertoont.

Wellicht is tengevolge van deze toestand voor het

eerst het saldo tussen nieuwe grensarbeiders en de terugkerenden ervan omgeslagen te onzen gunste.

Ander opvallend teken van de hoogconjunctuur is het groot aantal en de belangrijke investeringsprojecten in de textielsector. Nog nooit waren kredietaanvragen zo menigvuldig en verscheiden. Het is opvallend dat in de laatste jaren het bedrag aan investeringen in de textielnijverheid nodig tot het scheppen van een nieuwe arbeidspost het veelvoud bereikt van hetgeen het vroeger was en over het algemeen reeds boven 500.000 F oploopt.

Wat de specialiteitssector betreft, namelijk épinglé enerzijds en tapijten anderzijds die respectievelijk bedreigd waren door verhoogde rechten in Engeland en in de Verenigde Staten, is er dienaangaande nog geen definitieve beslissing gekomen. Men mag echter aannemen dat de kansen op een ongunstig uitvallen van de « hearings » heel wat kleiner geworden zijn dan enkele maanden terug. Typisch in dit opzicht is het feit dat een belangrijke Engelse firma zich voor de produktie van épinglé in het Kortrijkse komt te vestigen.

Voor de épinglé-, fluweel- en meubelsektor is de activiteit goed, doch zij is nog steeds niet op lange termijn verzekerd.

De vlasweverij is, ingevolge het gunstiger cijfer tot en met augustus van dit jaar, reeds voor het jaar 1960 verzekerd een nieuw rekordcijfer te bereiken inzake produktie en verkoop.

Er is echter voor het ogenblik aarzeling ontstaan in de Verenigde Staten zodat er een opvallende verzwakking is in de nieuwe bestellingen.

Indien dit eveneens kan voortvloeien uit de algemene verzwakking der conjunctuur in dit land dan is het meer bepaald in de lijnwaadsector ook het gevolg van het feit dat de Verenigde Staten op het punt zouden staan aan Polen de clause van de meest bevoordeligde natie toe te staan zodat de concurrentie van dit land in de lagere kwaliteiten voor ons zeer storend zou kunnen worden. Niets is echter terzake beslist en er bestaat verre van zekerheid dat deze maatregel zal tot stand komen.

Indien de hoge conjunctuur onbetwistbaar bestaat op een eerder zeer hoog peil dan vreest men anderzijds nochtans dat het hoogtepunt bereikt is en de hoge conjunctuur stilaan zal verzwakken en omslaan. Dit betekent dat de activiteit in de textielsector wellicht nog goed zal blijven tot de lente van 1961 maar daarna heel wat zal verzwakken, zodat met een grote kans op waarschijnlijkheid kan worden voorspeld dat de eerste helft van 1961 beter zal zijn dan de tweede semester 1961.

A. Dequae.

## LANDBOUW

Evenals in 1959 hebben de weersomstandigheden een ongunstige invloed uitgeoefend op de oogst 1960. De uitzonderlijke regenrijke zomer was vooral schadelijk voor de akkerbouwproduktie en voor de tuinbouwteelten in open lucht.

Het afrijpingsproces van de graangewassen werd aanzienlijk vertraagd, er kwam veel legerschade voor en het oogsten kon slechts laat en vaak in slechte omstandigheden worden uitgevoerd. Talrijke partijen



moesten kunstmatig gedroogd worden om bederf te voorkomen. Deze bijkomende uitgave en de moeilijkere oogstvoorwaarden hebben de produktiekosten aanzienlijk doen stijgen.

De verkoopprijzen waren daarentegen lager dan vorig jaar, hoofdzakelijk ingevolge de geringere hoedanigheid die de landbouwers tevens aanzette hun oogst vlugger te verkopen, waardoor vraag en aanbod in het nadeel van de producent werd verstoord.

De peulgewassen gaven, abstraktie gemaakt van de oogstmoeilijkheden, voldoening. De doperwtten kenden een vlotte afzet en de opbrengst was bevredigend. In sommige gewesten is het evenwel niet meer mogelijk de nodige arbeidskrachten te vinden voor de pluk. Om die reden wordt de oogst in snel toenemende mate gemechaniseerd.

De droge erwten, een belangrijke Westvlaamse specialiteit, gaven een normale produktie en een behoorlijke hoedanigheid.

Wegens de geringe vraag in het najaar was de verkoop zeer traag.

Het vlas leverde een hoge stro-opbrengst van uiteenlopende hoedanigheid. De regens hebben veel partijen beschadigd, waardoor de verkoopprijzen eveneens zeer gevarieerd waren.

De hopoogst was kwantitatief zeer goed. De hoge luchtvochtigheid en de vele regens verplichtten de planter een groot aantal bespuitingen uit te voeren. De lage en verlieslatende prijzen ondergingen geen wijzigingen.

De tabaksteelt was in 1960 katastrofaal. De schimmel *Peronospora Tabacina*, die tot voor 1960 in ons land geen schade aanrichtte, heeft dit jaar de ganse tabaksoogst aangetast en grotendeels vernield.

De berokkende schade is zeer groot. De ziekte brengt daarenboven het bestaan van de tabakkultuur in onze gewesten in het gedrang.

De suikerbieten- en de cichoreiteelt leverden normale opbrengsten doch de oogst kende zware moeilijkheden wegens de hoge bodemvochtigheid. Ook bij de late aardappelen werd hiervan veel last ondervonden. De *Phytophthora*-bestrijding bij dit laatste gewas was, wegens de hoge regenval, zeer moeilijk. Deze ziekte veroorzaakte veel schade. De opbrengst werd er zeer sterk door gedrukt. De verkoopprijzen van de aardappelen waren tot op heden zeer laag.

De sektor groententeelt in open lucht was eveneens door lage prijzen gekenmerkt. Regenrijke jaren zijn steeds ongunstig voor de groententelers.

De voeding voor het rundvee vormde in 1960 geen probleem. De natte zomer zorgde voor een welige grasgroei en de produktie van de stoppelgewassen is bevredigend.

De varkenssector was minder gunstig. De verkoopprijzen van de varkens waren immers in doorsnee laag.

**L. Bockstaele.**

## VLASVEZEL

Uit de in overzicht genomen periode vallen er drie elementen te weerhouden in verband met de evolutie van de vlasvezelbereidingssector :

- de omvang van het vlasareaal 1960
- de resoluties van het internationaal vlaskongres
- de drang naar een betere marktstructuur voor de handel in spinbare vlasvezels.

\* \* \*

De landbouwtelling van 15-5-60 wijst uit dat het vlasareaal in ons land dit jaar 29.672 hektaren telt. Frankrijk bereikte 45.000 hektaren en Nederland 24.000 hektaren. Dit is een toename met circa 50 t.h. ten overstaan van het jaar 1959. Kwantitatief is de opbrengst normaal maar kwalitatief beneden het gemiddelde. West-Europa in zijn geheel levert een produktie van 104.000 hektaren. Daarvan kan men een opbrengst verwachten van circa 145.000 ton spinbare (lange en korte) vlasvezels waardoor voor het geheel der Westeuropese vlasindustrie een behoorlijke basisbevoorrading verzekerd is.

Er stelt zich wellicht een probleem van tijdige aanvoer daar het oogsten van de groeite 1960 en nadien het ontzaden en het roten ernstig verstoord werden door de slechte weersomstandigheden. Slechts een klein gedeelte van het geogoste strovlas kon vóór het intreden van de winter groot worden zodat de aanvoer van spinbare vezels tijdens de eerstkomende maanden een slechts beperkte keus aan de spinners zal bieden.

Ten gevolge de verhoogde vraagprijzen van het Russisch vlas biedt onze Westerse markt de voordeligste voorwaarden aan de spinners, zodat de vooruitzichten voor de afzet van onze vlasvezels tijdens de eerstvolgende maanden eerder gunstig voorkomen.

\* \* \*

Het internationaal vlaskongres heeft op initiatief van de Internationale Konfederatie voor Vlas en Hennep plaats gehad te Napels, van 3 tot 7 oktober. Het kongres heeft eenparig volgende konklusies aangenomen :

- A. — Het is in het belang van de gehele vlasindustrie dat de Westerse vlasteelt en -vezelbereiding ten minste op het huidig aktiviteitspeil zouden gehandhaafd blijven.
- B. — De spinnerij moet zich kunnen bevoorraden aan wereldmarktprijzen welke afgestemd zijn op de noteringen van de bijzonderste concurrerende textielgrondstoffen en dit teneinde de weverij te kunnen bevoorraden welke haar toelaten het hoofd te bieden aan de mededinging van andere afgewerkte textielprodukten, zowel op de binnenlandse als op de exportmarkten.
- C. — Er moet beroep gedaan worden op subventies, in compensatie van het gemis aan douanebescherming tegen abnormale concurrentie, telkens de twee voornoemde doelstellingen niet kunnen bereikt worden op een wijze welke aan de vlaster een vergoeding geeft die de opbrengst van andere landbouwprodukten evenaart.
- D. — De stabiliteit der Westerse produktie is gewenst en deze is niet te bereiken indien er niet overgegaan wordt tot het beperken der concurrentie welke de landen met staatsmonopolie voeren op de grondstoffenmarkt.

Een beperkte commissie samengesteld uit vertegenwoordigers der sekties « Teelt », « Vezelbereiding » en « Spinnerij », kreeg opdracht een bij hogervermelde principiële stellingname passend uitvoeringsreglement uit te werken.

\* \* \*



Een aantal vooruitstrevende vlassers, welke gedurende opeenvolgende jaren aan de speciaal voor hun bedrijfstak ingerichte seminaries hebben deelgenomen, namen het initiatief om door het oprichten van een S. V. «Vlascoop» een nieuwe handelsprocedure te doen ingang vinden op de vlasvezelmarkt.

Naar het voorbeeld van wat voor groenten, fruit en eieren reeds bereikt werd, ging de aandacht naar het veilingssysteem. Een technisch degelijk uitgerust lokaal werd te Kuurne plechtig ingehuldigd.

De vlaskopers geven echter blijk van konservatisme en nemen ten overstaan van deze nieuwe aan- en verkoopprocedure op de vlasvezelmarkt een passieve houding aan. Het verder verloop van deze veilingen wordt met gespannen nieuwsgierigheid door gans de vlassector gevolgd. Al bestaat er nog steeds twijfel over de doeltreffendheid van een veilingssysteem voor de vlasvezelhandel, de overtuiging dat de traditionele empirische handelsgebruiken niet meer dienend zijn voor het hedendaags zakenleven wint veld en de drang naar vernieuwing tekent zich duidelijk af in de handelssector.

A. Delbeke.

## VISSERIJ

### Aanvoer - Invoer - Uitvoer 1959 (1<sup>e</sup> s.) - 1960 (1<sup>e</sup> s.)

Ten aanzien van de **aanvoer** blijkt het eerste halfjaar 1960 een gunstiger beeld te vertonen dan dezelfde periode van 1959. In 1959 (1<sup>e</sup> semester) beliep het totale aanvoercijfer ca 22,0 miljoen kg voor een opbrengst van 233,4 miljoen F; in 1960 (1<sup>e</sup> semester) bedroeg de aangevoerde hoeveelheid ca 24,0 miljoen kg of 276,6 miljoen F. Naar hoeveelheid betekent dit een toename van de aanvoer met 11,0 % en naar opbrengst met 12,2 %. Deze ongelijke procentuele vermeerdering doet meteen de stijging van de gemiddelde aanvoerprijs tot uiting komen; deze prijs liep namelijk op van 10,6 F per kg tot 11,6 F per kg.

	1959 (1 <sup>e</sup> s.)		1960 (1 <sup>e</sup> s.)	
	ton	miljoen F	ton	miljoen F
Bodemvis	20.440	212,1	22.693	257,9
Pelagische vis	791	3,4	682	2,8
Schaal- en weekdieren	778	17,9	574	15,9
Totaal	22.009	232,4	23.949	276,6

De gunstige evolutie van de aanvoer is toe te schrijven aan de hogere produktie van bodemvis; de aanvoer van pelagische vis en van schaal- en weekdieren daarentegen ging in belangrijke mate achteruit.

In de categorie bodemvis was de stijging in 1960 in vergelijking met 1959 voor de voornaamste soorten algemeen; alleen de aanvoer van kabeljauw en schelvis uit andere gebieden dan de IJslandzee boekte een terugloop. De IJslandse visaanvoer (kabeljauw, schelvis en koolvis) nam toe met 40,6 % naar hoeveelheid en met 52,2 % naar opbrengst. Voor wijting, schol, tong, tarbot en roggen waren deze cijfers respectievelijk 44,9 %, 5,2 %, 40,5 %, 28,6 % en 7,3 %.

Voor de visserij op pelagische soorten werd enkel een vermeerdering van de aanvoer genoteerd voor haring, nl. met 173,9 % naar hoeveelheid, doch slechts 79,7 % naar opbrengst. Hierdoor daalde ook de gemiddelde

prijs van 6,3 F tot 4,1 F per kg. Voor makreel en sprout liep de aanvoer in ruime mate terug.

In de garnalenvisserij tekende zich eveneens een belangrijke terugloop af. In 1959 werd ca. 0,3 miljoen kg (11,8 miljoen F) aangebracht, tegen ca. 0,2 miljoen kg (10,2 miljoen F) in 1960. De prijs steeg van 40,4 F tot 51 F per kg.

\* \* \*

Van 1959 (1<sup>e</sup> s.) tot 1960 (1<sup>e</sup> s.) nam de **invoer** belangrijk toe. In 1959 noteerde men een invoercijfer van 45,4 miljoen kg (of 684,1 miljoen F) tegen 59,5 miljoen kg (of 754,1 miljoen F) in 1960. Deze stijging vond vooral een oorzaak in de grotere invoer van vismeel uit Peru; de totale ingevoerde hoeveelheid vismeel verdubbelde bijna, doch de invoerwaarde nam slechts toe met 38,2 %. Hogere invoercijfers werden naar hoeveelheid verder bekomen voor verse makreel, gezouten haring, bewerkte sprout en bewerkte makreel.

Merkwaardig is het feit dat bij analyse van de handelsstromen de landen van de E.E.G. in de beschouwde vergelijkingsperiode meer bewerkte vis en conserven leverden, terwijl de derde landen meer verse vis, bewerkte vis, schaal- en weekdieren en vismeel aan België verkochten.

	1959 (1 <sup>e</sup> s.)		1960 (1 <sup>e</sup> s.)	
	miljoen kg	miljoen F	miljoen kg	miljoen F
Invoer	45,4	684,1	59,5	754,1
Uitvoer	7,2	124,9	8,2	128,4

Voor de **uitvoer** bekam men in 1960 (1<sup>e</sup> s.) een hoger cijfer dan in 1959 (1<sup>e</sup> s.). De export nam immers toe van 7,2 miljoen kg (of 124,9 miljoen F) in 1959 (1<sup>e</sup> s.) tot 8,2 miljoen kg (of 128,4 miljoen F) in 1960 (1<sup>e</sup> s.). Deze vermeerdering ligt over verschillende soorten verdeeld. Zo werd naar hoeveelheid meer verse haring, verse makreel, gerookte haring, gerookte sprout, schaal- en weekdieren, viskonserven en vismeel uitgevoerd.

De uitvoer naar de E.E.G.-landen vertoonde in de beschouwde vergelijkingsperiode een stijging voor de meeste produkten. Aan E.E.G.-landen kon België meer verse vis, bewerkte vis, schaal- en weekdieren, conserven en vismeel verkopen. In derde landen werd meer verse vis en bewerkte vis afgezet.

P. Hovart.

## TOERISME

### Een goed toeristisch jaar spijt regen en verwikkelingen

Wat het voorbije toeristisch seizoen betreft, is de eerste konklusie zeker dat de kust en het Westvlaams hinterland niet veel geluk gekend hebben met het weder. De vergelijking met 1959 stelt zich scherp. Als het uitblijven van zonneweder in ongunstige zin ingewerkt heeft op de ambiance van het seizoenleven en bepaalde uitbatingen enigszins getroffen heeft, dan dient daar onmiddellijk aan toegevoegd dat het seizoen niet is tegengevallen. De buitengewoon uitgebreide infrastructuur van het toerisme in West-Vlaanderen heeft de stroom van de toeristen naar de Belgische kust ook bij slecht weder goed opgevangen. Wat de opkomst van de toeristen betreft, werd de normale vooruitgang geboekt van ongeveer 6 %. De eerste seizoenstatistieken wijzen dit uit. Interessant is het zeker hierbij het sukses van het voorseizoen vast te stellen. Vakantiespreiding is in West-Vlaanderen geen



slogan gebleven maar is een werkelijkheid geworden. Zeer aanmoedigend is de toeneming van de Engelse toeristen. Men mag zeggen dat Oostende werkelijk een maximum aan Engelse toeristen herbergt. De opening van een drietal nieuwe hotels, speciaal gericht op de Engelse toeristen, heeft daar beslist toe bijgedragen. Dat maximum te Oostende brengt echter met zich dat badplaatsen zoals Blankenberge en Heist van de overloop geprofiteerd hebben. Andere badplaatsen zullen daar wellicht van profiteren in de toekomst als deze evolutie zich verder in dezelfde zin blijft ontwikkelen.

Moest eindelijk kunnen bekomen worden dat de Engelsen zonder paspoort naar België mogen komen, dan mag gerekend worden op de komst van zeer vele ééndagstoeristen uit Groot-Brittannië.

Er is verder een nieuwe lichte verhoging geweest van het aantal Duitse toeristen terwijl de groeiende belangstelling van de Parijzenaars voor de Belgische kust ook voor een verhoging van het Franse toeristenkontingent gezorgd heeft.

Wat de binnenlandse toeristen betreft, kunnen twee vaststellingen gemaakt: de frekwentie van het ééndagsbezoek aan de kust blijft toenemen, vooral uit het Brusselse, en de harmonisatie van het sociaal

toerisme zet zich verder door. Dat zijn twee punten, die niet in cijfers kunnen gevat worden maar die van kapitaal belang zijn voor de verdere ontwikkeling van het Westvlaams toerisme.

In algemene regel mag gunstig terug geblikt worden op het toeristisch seizoen 1960. Dat belet niet dat men in sommige meer selekte zaken of uitbatingen, die bijna van het mooi weder moeten leven, minder vertier heeft vastgesteld. Dit aspekt mag in geen geval verdoezeld worden. Het is moeilijk om te achterhalen of dit het gevolg is geweest van het slecht weder of van de Kongokrisis of van de gespannen internationale toestand. Men is geneigd om aan te nemen dat het een beetje dat alles te samen geweest is. Er mag echter niet vergeten worden dat bepaalde verwickelingen van politieke en andere aard vroeger dieper en in ongunstiger zin ingewerkt hebben op het verloop van toeristische seizoenen.

Deze zeer onvolledige commentaar over het voorbije zomerseizoen kan besloten worden met deze vaststelling: spijt bepaalde minder gunstige omstandigheden werd in 1960 op het plan van de toeristische belangstelling in binnen- en buitenland verdere, normale vooruitgang geboekt.

Westtoerisme.

**INDUSTRIELEN,  
HANDELAARS,**

WENST U EEN  
**KREDIET OP LANGE OF HALFLANGE TERMIJN**  
WENDT U TOT DE

**NATIONALE MAATSCHAPPIJ VOOR KREDIET  
AAN DE NIJVERHEID**

Kredietinstelling van openbaar nut ingesteld krachtens de wet van 16 maart 1919.

**FINANCIERING VAN NIEUWE INVESTERINGEN, o.m.: op grond van de wetten van 17 en 18 juli 1959 en 24 mei 1959**

**VERBETERING EN ONTWIKKELING VAN DE PRODUCTIEMIDDELEN**

**AANVULLING VAN BEDRIJFSKAPITAAL**

**FINANCIERING VAN DE BUITENLANDSE HANDEL**

Regionale Zetel  
voor Oost- en  
West-Vlaanderen:

**GENT, Bisdomplein 5**  
Tel.: 25 51 95 - 25 51 83

**KORTRIJK:** iedere maandagnamiddag ten kantore van de Nationale Bank van België te Kortrijk, Doornikstraat 38;  
**BRUGGE:** elke eerste en derde donderdagnamiddag van de maand, ten kantore van de Nationale Bank van België te Brugge, St.-Jansstraat 11.



# TOEPASSING VAN DE EXPANSIEWETTEN VAN 17 EN 18 JULI 1959

## De wet van 17 juli 1959

In toepassing van de wet van 17 juli 1959 welke de tussenkomst van de Staat voorzag in de vorm van rentetoelage en/of Staatswaarborg was op 31 augustus 1960 voor een globaal bedrag van 7.742,5 miljoen F kredieten toegestaan.

De verdeling van dit bedrag per provincie is de volgende :

(In duizenden F.)

Provincie	Toestand per 1-9-1960							
	Verlaagde rentevoet		Verlaagde rente Staatswaarborg		Staatswaarborg		Totaal	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Antwerpen	38	354.639	17	597.130	2	10.048	57	961.817
Brabant	83	1.220.137	15	66.250	8	428.605	106	1.714.992
West-Vlaanderen	58	740.952	10	79.464	1	5.000	69	825.416
Oost-Vlaanderen	48	250.534	8	66.100	2	1.452	58	318.086
Henegouwen	28	620.293	11	66.745	1	9.119	40	696.157
Luik	42	3.045.696	8	71.511	1	4.500	51	3.121.707
Limburg	8	23.150	—	—	—	—	8	23.150
Luxemburg	1	898	—	—	—	—	1	898
Namen	9	62.280	2	18.000	—	—	11	80.280
Koninkrijk	315	6.318.579	71	965.200	15	458.724	401	7.742.503

Het aantal kredieten met rentetoelage bedroeg einde augustus jl. : 315 voor een bedrag van 6.318 miljoen F. Het aantal kredieten met rentetoelagen en Staatswaarborg bedroeg : 71, bedrag 965 miljoen en het aantal met Staatswaarborg alleen : 15 voor een bedrag van 458,7 miljoen F.

Wanneer wij de gegevens voor Brabant buiten beschouwing laten was de verdeling tussen de twee landsdelen : Vlaanderen 2.128 miljoen F, zijnde 35,3 t.h., en Wallonië 3.898,9 miljoen of 64,7 t.h. Het is Luik dat het leeuwenaandeel bekam, nl. 3.121 miljoen F.

De verdeling van de toegestane kredieten per sektor ziet er als volgt uit :

(In duizenden F.)

Sektor	Totaal per 1-9-60	
	Aantal	Bedrag
Metaalverwerkende nijverheid	93	1.025.843
Diverse nijverheden	75	493.188
Textielnijverheden	88	474.142
Voedingsnijverheden	69	976.696
Scheik. nijverheden	56	612.134
Metaalnijverheden	13	4.087.600
Andere	7	72.900
Totaal	401	7.742.503

Het zijn vooral de metaalnijverheid met 4.087,6 miljoen en de metaalverwerkende nijverheid met 1.025,8 miljoen F die een belangrijk gedeelte van de toegestane kredieten hebben opgenomen.

## De wet van 18 juli 1959

In toepassing van de regionale expansiewet van 18 juli 1959 waren op einde augustus van dit jaar voor 2.591,8 miljoen F kredieten uitgekeerd en voor 3.870.000 F toelagen uitgekeerd.

De verdeling van de toegestane kredieten per provincie is de volgende :



(In duizenden F.)

Provincie	Toestand per 1-9-1960							
	Verlaagde rentevoet		Verlaagde rente Staatswaarborg		Staatswaarborg		Totaal	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Antwerpen	9	59.965	4	159.500	—	—	13	219.465
Brabant	9	36.805	—	—	—	—	9	36.805
West-Vlaanderen	45	373.857	8	50.235	1	1.000	54	425.092
Oost-Vlaanderen	84	825.437	12	110.805	2	4.920	98	941.162
Henegouwen	26	510.382	15	338.781	4	3.200	45	852.363
Luik	10	23.840	4	24.790	—	—	14	48.630
Limburg	9	22.083	3	16.600	1	925	13	39.608
Luxemburg	5	10.833	—	—	—	—	5	10.833
Namen	4	17.850	—	—	—	—	4	17.850
Koninkrijk	201	1.881.052	46	700.711	8	10.045	255	2.591.808

Het aantal kredieten met rentevoet bedroeg 201 voor een bedrag van 1.881 miljoen F. Er werden 46 dossiers voor een bedrag van 700,7 miljoen F goedgekeurd voor rentetoeleg en staatswaarborg.

De verdeling per sektor is als volgt:

(In duizenden F.)

Sektor	Toestand per 1-9-1960							
	Verlaagde rentevoet		Verlaagde rente Staatswaarborg		Uitsluitend Staatswaarborg		Totaal	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Metaalverw. nijverh.	39	331.296	8	51.211	1	920	48	383.427
Diverse nijverheden	38	123.593	17	300.040	2	4.400	57	428.033
Textielnijverheden	62	394.918	6	75.910	1	250	69	471.078
Voedingsnijverheden	37	204.635	8	186.900	2	1.850	47	393.385
Scheik. nijverheden	16	621.760	4	36.650	2	2.625	22	661.035
Metaalnijverheden	4	175.350	3	50.000	—	—	7	225.350
Andere	5	29.500	—	—	—	—	5	29.500
Totaal	201	1.881.052	46	700.711	8	10.045	255	2.591.808

Er is een opvallend verschil tussen deze tabel van de wet van 18 juli en de tabel over de wet van 17 juli. De regionale wet is vooral de scheikundige en de textielnijverheid ten goede gekomen.

De verdeling van de kredieten per ontwikkelingsgewest zag er als volgt uit:

Wet van 18 juli 1959

Verdeling per Gewest.

(In duizenden F.)

Toestand per 1-9-60	Verlaagde rentevoet		Verlaagde rente Staatswaarborg		Uitsluitend Staatswaarborg		Totaal		Toelagen	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Borinage	12	134.564	9	302.650	2	2.100	23	439.314	2	1.570
Hageland-Zuid Kempen	26	98.853	7	176.100	1	925	34	275.878	1	1.000
Centrum	7	295.350	2	16.091	—	—	9	311.441	—	—
Eeklo-Gent	25	573.719	5	63.405	1	920	31	638.044	—	—
Luxemburg-Namen	5	10.833	—	—	—	—	5	10.833	1	1.000
Lokeren-Dendermonde	24	138.139	3	27.000	1	4.000	28	169.139	—	—
Veurne-Tielt	39	357.527	3	2.525	—	—	42	360.052	—	—
Verviers	6	14.680	2	23.000	—	—	8	37.680	—	—
Aalst	20	71.099	3	18.900	—	—	23	89.999	—	—
Ieper	6	16.330	4	22.500	1	1.000	11	39.830	—	—
Doornik-Aat	7	80.468	4	20.040	2	1.100	13	101.608	—	—
Hoei	7	22.710	1	540	—	—	8	23.250	—	—
Oudenaarde	16	62.480	2	26.710	—	—	18	89.190	1	300
Geraardsbergen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beneden-Maas	1	4.300	1	1.250	—	—	2	5.550	—	—
Totaal	201	1.881.052	46	700.711	8	10.045	255	2.591.808	5	3.870



Zoals men weet zijn in West-Vlaanderen twee ontwikkelingsgewesten aangeduid. Het grootste gewest ligt tussen Brugge (N.) en Kortrijk (Z.) en loopt van Tielt (O.) tot Veurne (W.). Dit is het ontwikkelingsgewest G.

Het tweede ontwikkelingsgewest loopt van Ieper tot Poperinge en is geklasseerd onder letter J.

W.E.S.

## UITBREIDING VAN DE TEWERKSTELLING IN WEST-VLAANDEREN

De R.M.Z. heeft onlangs haar jaarverslag over het dienstjaar 1959 gepubliceerd met de cijfers over de tewerkstelling op 30 juni 1959. Uit de statistische tabellen blijkt, dat niettegenstaande het algemeen tewerkstellingspeil in het Rijk over de periode 30 juni 1958-1959 nog verder dalend was, de tewerkstellingscapaciteit in West-Vlaanderen toch steeg met 1.350 arbeidskrachten.

De totale tewerkstelling in West-Vlaanderen steeg aldus van 166.371 arbeidsplaatsen in 1958 tot 167.721 in 1959, hetzij met 0,8 t.h. In het Rijk bedroeg de daling 1,5 t.h. Ook in de aanpalende provincies daalde het tewerkstellingspeil, namelijk in Oost-Vlaanderen met 0,3 t.h. en in Henegouwen zelfs met 5,1 t.h. De uitbreiding van de tewerkstelling in West-Vlaanderen had voor meer dan de helft betrekking op vrouwelijke arbeidskrachten.

De bedrijfstakken met de grootste expansie waren het bouwbedrijf, de handel, de verwerking van ruw metaal, de voedingsnijverheid en het transportbedrijf. In de sectoren machinekonstruktie en landbouw greep een daling van de tewerkstelling plaats.

De evolutie van de tewerkstelling wijst uit dat de voornaamste groeipunten de arrondissementen Kortrijk en Roeselare waren; ze stegen respectievelijk met 1.580 en 412 arbeidsplaatsen. In de arrondisse-

menten Ieper, Oostende en Diksmuide steeg de tewerkstelling met respectievelijk 219, 102 en 8 eenheden. In het arrondissement Brugge liep de tewerkstelling terug met 750 eenheden; ook de arrondissementen Veurne (— 214) en Tielt (— 9) waren dalend. De uitbreiding van de tewerkstelling is, gezien in het perspectief van het Rijk en van de aanpalende gebieden bepaald gunstig te noemen. Gezien echter de uitbreiding van de tewerkstelling in West-Vlaanderen slechts een definitieve aanloop nam in de tweede helft van 1959, komt deze nog niet tot uiting in voornoemde statistieken.

W.E.S.

## STEDEBOUW, HUISVESTING EN RUIMTELIJKE ORDENING

Lijst der goedgekeurde bijzondere plannen sinds mei 1960:

Gemeente	B.P.A.	KB	Aard
Ardoois	Centrum-West	24-5-60	woningen
Houthulst	Beukhoutstraat	14-6-60	id.
Houthulst	Park	27-6-60	id.
Gullegem	Nijverheidszone Oost	10-6-60	nijverheid
Gullegem	Nijverheidszone	6-7-60	id.
Heule	Nijverheidszone	29-6-60	id.
De Panne	Ambachtstraat en omgeving	27-7-60	woningen
De Panne	St.-Pieterskw.	27-7-60	id.
Ruddervoorde	Vrijgeweid	27-7-60	id.
Uitkerke	Nr. 3	27-7-60	id.
Westende	Dorpplaats	27-7-60	id.
Uitkerke	Dorpskom	27-7-60	id.
Moorsele	Nijverheidszone	29-7-60	nijverheid
Kuurne	Idem	1-8-60	id.
Beernem	Station	1-8-60	woningen
Oostnieuwkerke	Centrum	1-8-60	id.
Rekkem	Risquons-Tout	5-8-60	id.

## N. V. Westvlaamse Betonwerkerij

73, St.-Pieterskaai, BRUGGE

Tel.: 312.71 - 312.72

BETONPRODUKTEN VOOR :

**BOUW- & WEGENISWERKEN**



Dhr. A. DEQUAE

## DE WESTVLAAMSE EKONOMISCHE RAAD

heeft aan zijn lid de Heer A. DEQUAE een telegram met gelukwensen gezonden ter gelegenheid van zijn aanstelling tot Minister voor Economische Coördinatie; de Raad bood eveneens aan de Heer A. DEGRYSE zijn gelukwensen aan bij zijn aanstelling tot Minister-Onderstaatssekretaris voor P.T.T.



Dhr. A. DEGRYSE

# WEST - VLAANDEREN WERKT...

### GEWESTELIJK BUREAU R.M.Z. TE BRUGGE

Het beheerskomitee van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid is zinnens de gewestelijke bureau's af te schaffen, o.m. deze te Brugge en de integratie van de gewestelijke diensten in de gecentraliseerde dienst te Brussel door te voeren.

De Westvlaamse Economische Raad is terzake tussengekomen.

### ENGELS BEDRIJF BESLIST VESTIGING TE KORTRIJK

In het kader van de voortdurende inspanningen tot verdere industrialisering van West-Vlaanderen heeft de Westvlaamse Economische Raad sinds geruime tijd contacten met een belangrijk Engels textielbedrijf.

De verleende informatie en service hebben thans geleid tot een definitieve beslissing ten gunste van Kortrijk. De Engelse textielfirma Associated

Weavers Limited, producent van tapijten en moquette, welke in Bradford ongeveer 1.250 arbeiders tewerkstelt, heeft inderdaad een Belgische vennootschap gesticht onder de benaming « Verenigde Wevers ». De firma zal zeer spoedig zijn fabricatie beginnen in een bestaand fabrieksgebouw te Kortrijk. Het is de bedoeling dat de firma met minstens 50 arbeiders zal starten.

### INPLANTING VAN DE AFDELING SIEMENS & HALSKE TE OOSTKAMP

Tijdens zijn zitting van de maand september heeft de gemeenteraad van Oostkamp eenparig twee moties gestemd.

In een eerste motie brengt de gemeenteraad van Oostkamp hulde en dank aan de Heer Gouverneur, Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, voorzitter van de Westvlaamse Economische Raad, voor de hulp en steun

geboden bij de voorbereidende studie en onderhandelingen welke geleid hebben tot de beslissing van het huis Siemens & Halske een bedrijf te Oostkamp op te richten. Tevens drukt de gemeenteraad de hoop en de overtuiging uit dat deze industriële vestiging een beslissende bijdrage zal betekenen tot de economische expansie, niet enkel voor de gemeente doch voor het ganse arrondissement en de gehele provincie.

In een tweede motie dankt de gemeenteraad de Westvlaamse Economische Raad en het Westvlaams Economisch Studiebureau en speciaal de Heer O. Vanneste, directeur, en al zijn medewerkers voor het voorbereidend studiewerk, de verslagen en de diensten betoond tot verwezenlijking van de economische expansie van West-Vlaanderen.

De gemeenteraad is er van overtuigd dat de beslissing van het huis Siemens & Halske een industrieel kompleks op de gemeente uit te bouwen,



in doorslaggevende mate, aan de Westvlaamse Economische Raad en het Westvlaams Economisch Studie-bureau te danken is, waardoor deze organismen hiermede alleen reeds hun noodzakelijkheid en doeltreffendheid bewezen hebben; verder wenst de gemeenteraad de Westvlaamse Economische Raad en het Westvlaams Economisch Studie-bureau geluk met het bekomen resultaat en drukt de hoop uit dat beide instellingen voorts mogen slagen in hun betrachtingen de economische uitbouw van West-Vlaanderen verder door te voeren.

### **UITRUSTINGSWERKEN TE ZEEBRUGGE**

#### **Motie van de Westvlaamse Economische Raad**

De Westvlaamse Economische Raad in algemene vergadering bijeengekomen op 22 oktober 1960 heeft met spijt kennis genomen van de inzichten van de Regering om in de investeringswet de voorziene kredieten voor de uitrusting van de haven Zeebrugge-Brugge van 2.400 miljoen F terug te brengen tot 850 miljoen F.

De verklaring dat het programma volledig zal uitgevoerd worden indien een kontrakt met een belangrijke industrie wordt afgesloten, geeft de Raad geen bevrediging.

Deze verklaring schenkt des te minder bevrediging daar dezelfde werkwijze niet voor de andere havens wordt toegepast en hier in feite een diskriminatie geschapen wordt welke ten nadele van West-Vlaanderen uitvalt.

De Raad bevestigt dat de privé-investeringen neiging hebben zich te oriënteren naar uitgeruste havengebieden en dat door de diskriminerende havenpolitiek Zeebrugge vele kansen verliest.

Hij vraagt dan ook aan de Regering het oorspronkelijk plan van uitrusting van 2.400 miljoen F onvoorwaardelijk op te nemen in de investeringswet en de besparingen niet eenzijdig op een haven te doen.

### **BEZOEK VAN DUITSE JOURNALISTEN**

Op vrijdag 7 oktober bracht een groep Duitse journalisten, vergezeld van de Heer J. De Bruyn, Belgisch Konsul-Generaal te Düsseldorf, en van de Heer W. Montag, Konsul van de Duitse Bondsrepubliek te Antwerpen, een bezoek aan het nijverheidsdok te Brugge en aan de haven van Zeebrugge, onder leiding van de Heer O. Vanneste. Dit bezoek situeerde zich in het kader van een rondrit doorheen de Vlaamse gewesten, georganiseerd door de Economische Raad voor Vlaanderen.

Na de rondrit werden de journalisten ontvangen door de Heer Gouverneur en de Heer Bestendig Afgevaardigde Smissaert.

### **GOUVERNEUR VAN WEST-VLAANDEREN TE DORTMUND**

Op 15 september, ter gelegenheid van een ontvangst op het stadhuis te Dortmund, heeft de Heer Gouverneur van West-Vlaanderen een toespraak gehouden waarin hij de gedachte propageerde tot de oprichting van Duitse fabrieksfilialen op Westvlaamse bodem.

### **NIEUWE FABRIEKSGEBOUWEN BEKAERT TE WAREGEM IN WERKING**

Op 11 oktober brachten de leden van de Provincieraad van West-Vlaanderen onder leiding van de Heer Gouverneur en de Heren Leden van de Bestendige Deputatie, een bezoek aan het nieuw gebouwenkompleks van de firma Wed. Ivo Bekaert en Zonen te Waregem.

Op het terrein van 22 ha is thans reeds 25.000 m<sup>2</sup> overbouwd. De bebouwde oppervlakte zal ieder jaar met 10 à 20.000 m<sup>2</sup> vergroot worden tot de voorziene 80.000 m<sup>2</sup>. Het kompleks zal plaats bieden aan spinnerij, ververij, jacquard-weverij, stukkrukkerij en appretuurafdeling.

Op dit ogenblik zijn 200 personen werkzaam, maar de tewerkstelling zal binnen enkele jaren opgedreven worden tot 1.000 mensen.

Na de ontvangst in de firma en op het stadhuis, werd tijdens de lunch het woord gevoerd door de Heer Gouverneur en door de Heer O. Vanneste, directeur W.E.S., welke handelde over het thema « Nieuwe tewerkstellingsmogelijkheden in West-Vlaanderen ».

### **NIEUW DIAMANTBEDRIJF TE IEPER**

Op dinsdag 27 september 1960 werden te Ieper, in de aanwezigheid van de Heer Gouverneur van West-Vlaanderen, de Heer Bosquet, directeur van het Ministerie van Economische Zaken, en talrijke personaliteiten, de gebouwen ingehuldigd van het nieuwe diamantbedrijf « MAZAL » dat onder de directie staat van de Heer Zicherman.

Deze nieuwe onderneming voor klieven, zagen en slijpen van diamant start met 40 werklieden en evenveel leerjongens. Het is de bedoeling aan de hand van een revolutionaire leermetode gekwalificeerde jonge werklieden te vormen. De nodige werkplaatsen zijn voorzien voor een uiteindelijk tewerkstelling van 400 à 450 arbeiders. Dit bedrijf, dat een

nieuwe toekomst opent voor vele jonge arbeidskrachten, moet uitgroeien tot een van de belangrijkste bedrijven van het Ieperse.

### **BELANGRIJKE UITGROEI VAN EEN TEXTIELBEDRIJF TE VICHTE OPRICHTING VAN EEN NIEUWE BEDRIJFVIGHEID**

De firma J. MATTHIJS & Zonen uit Vichte, waarvan de grondslagen werden gelegd in 1914, kende zowel de moeilijkheden van de twee wereldoorlogen als de conjuncturele depressies. Omgevormd in juni 1953 onder een P.V.B.A.-rechtspersoonlijkheid, had zij een zeer vlugge uitbreiding. De personeelsterkte steeg van 65 tot 425 werknemers.

Door spinnerij, ververij, weverij en afwerking heeft de firma een ver doorgedreven specialisatie van katoenen tapijten bereikt. Er worden voor het ogenblik 80.000 kg grondstoffen per week verwerkt.

Daarenboven werd in 1960 een nieuw bijbedrijf opgericht dat de firmanaam JUMATT heeft aangenomen en houten spanten vervaardigt voor hallenbouw. Ook dit breidt zich onophoudend uit. Voor het ogenblik zijn reeds 30 arbeiders te werk gesteld.

### **KOMITEE C.L.E.R.**

De werkgroepen, die door het Regionaal-Economisch Kontaktkomitee C.L.E.R. werden aangeduid, hebben hun werkzaamheden aangevat. De werkgroep « Tewerkstelling-Demografie » vergaderde een eerste maal op 24 september te Doornik en de werkgroep « Infrastructuur » kwam bijeen op 29 september te Rijsel.

### **GRENSARBEIDERSPROBLEMEN**

Op dinsdag 27 september vergaderden de werknemersafgevaardigden, leden van de Raad van Beheer van de W.E.R., om met het W.E.S. van gedachten te wisselen over de huidige toestand en de verdere evolutie van het grensarbeidersprobleem. Langs de weekbladen van de drie syndikale organisaties om zullen de grensarbeiders op de hoogte gebracht worden van de vooruitzichten inzake tewerkstelling.

### **PRO-VLAS TE PROVEN**

Bouw- en installatiewerken van de S.V. PRO-VLAS naderen hun voltooiing. Reeds werden proefnemingen gedaan en was het resultaat zeer bevredigend.

De bewerking en verwerking van ongeroot vlas tot een bewerkbaar vezelprodukt zal het eerste doel zijn van de nieuwe firma.





## SCOTT & WILLIAMS IN NIEUWE FABRIEKSGEBOUWEN TE BRUGGE

Op donderdag 15 september 1960 had, in aanwezigheid van zeer talrijke autoriteiten uit de burgerlijke en economische wereld, de officiële inhuldiging plaats van de Amerikaanse breimachinefabriek Scott & Williams. Deze Amerikaanse onderneming uit Laconia, Hampshire, exploiteert vier fabrieken in de Verenigde Staten en levert produkten in alle werelddelen. De terreinen van Brugge beslaan een oppervlakte van 2 ha waarvan reeds 5.600 m<sup>2</sup> bebouwd zijn. De investeringen belopen ongeveer 20 miljoen frank. De firma is reeds enkele tijd in werking en hoopt haar tewerkstelling geleidelijk uit te breiden tot 500 arbeiders. Een groep Westvlaamse arbeiders heeft een opleiding gekregen in Laconia. De Heer G. Declercq en de Heer O. Vanneste bezochten het bedrijf en de Westvlaamse arbeiders te Laconia tijdens hun trip in de U.S.A. op einde 1959.

De Belgische produktie is vooral bestemd voor de Euromarktlanden, Engeland, Australië, Spanje en de Scandinavische landen.

Niet alleen zal dit bedrijf aan een dertigtal arbeiders werk verschaffen, doch ook in grote mate de ontwikkeling van de vlasteelt en de industrialisatie van de landbouwers uit de streek in de hand werken.

### TOENAME VAN HET PASSAGIERSVERVOER OP DE LIJN OOSTENDE-DOVER

Het passagiersvervoer op de lijn Oostende-Dover heeft in de naoorlogse periode een geweldige vlucht genomen; in de periode 1950-1959 bedroeg de jaarlijkse stijging circa 92.000 passagiers. Inderdaad, in de periode 1950-1959 liep het aantal vervoerde passagiers op van 393.040 tot 1.170.409, zijnde een stijging van 210 t.h. De cliënteel bestaat hoofdzakelijk uit toeristen, wat een concentratie van het vervoer in de zomermaanden meebrengt.

Kwantitatief gezien ligt de stijging het hoogst bij de pakketboten 1<sup>e</sup> klasse; proportioneel is de stijging het hoogst bij de ferryboten, die vooral sedert 1958 een grote uitbreiding van vervoer hebben gekend. De daling sedert 1950 van het vervoer met pakketboten 1<sup>e</sup> klasse wijst op een verandering van de oude cliënteel door een talrijke meer bescheiden cliënteel.

Onderstaande statistiek illustreert het toenemend belang van het passagiersvervoer op de lijn Oostende-Dover.

Pakketboot 1 <sup>e</sup> klasse	145.806	137.934
Pakketboot 2 <sup>e</sup> klasse	228.407	844.239
Totaal pakketboten	374.213	982.173
Ferryboot	18.827	188.236

Totaal 393.040 1.170.409

### VLASCOOP TE KUURNE

Op zaterdag 17 september werd, in de magazijnen van Vlascoop te Kuurne, een plechtige zitting van de Samenwerkende Vlasvereniging Vlascoop gehouden ter gelegenheid van het inwerkingtreden van de vlasveiling.

Toespraken werden gehouden door de heren E. Vanneste, voorzitter van Vlascoop, L. Wuyts, administrateur-directeur van het Nationaal Komitee voor Economische Expansie K.M.B., Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, gouverneur en A. Dequae, minister voor Economische Koördinatie.

De objectieven van Vlascoop zijn de huidige machtstructuur te wijzigen en te verbeteren o.m. door veilingen van vlasvezels.

### OPENBARE WERKEN OP DE INDUSTRIETERREINEN

Op maandag 3 oktober 1960 werd een aanvang genomen met de uitrustingswerken van het industrieterrein te Oostkamp (bij Brugge): de verbinding van de Rijksweg Kortrijk-Brugge met de Kapellestraat wordt over de bed-

ding van de Dalledreef verhard. Hieromtrent hadden in de jongste weken besprekingen plaats tussen het Ministerie van Openbare Werken, het gemeentebestuur van Oostkamp en de Westvlaamse Economische Raad.

Op 13 oktober 1960 werden eveneens de werken aangevangen op het industrieterrein te Beveren-bij-Roeselare, industrieterrein dat in 1959 door de W.E.R. ter subsidiëring aan het Ministerieel Komitee voor Economische Koördinatie werd voorgelegd.

Te Oostkamp wordt in de nabije toekomst een produktie-eenheid van de N.V. Siemens opgericht; te Beveren-Roeselare zal eveneens in de nabije toekomst een fabriek opgericht worden door de N.V. Dumont-Wyckhuysse voor de verwerking van plasticgrondstoffen.

### OFFICIEEL BEZOEK AAN WESTFALEN

Onder de leiding van de Heer Gouverneur van West-Vlaanderen begaf zich van 13 tot 17 september een officiële delegatie van West-Vlaanderen naar Westfalen om aldaar een tegenbezoek te brengen in het kader van de vastgelegde uitwisselingen met deze Duitse provincie. Deze delegatie bestond uit de HH. J. Storme, H. Smissaert en L. Gillon, Gedeputeerden, J. B. de Gheldere, eerste ondervoorzitter van de Provinciale Raad, O. Robyn, tweede ondervoorzitter van Westtoerisme, F. Van Caillie, beheerder van Westtoerisme, en Dries Van Damme, adviseur voor Westtoerisme. De Heer R. Baert, ambassadeur van België in Duitsland, voegde zich eveneens bij de delegatie.

Naast het officieel gedeelte van dit bezoek hadden ook zeer nuttige werkvergaderingen plaats met Westfaalse overheden. Toeristische propaganda was natuurlijk de eerste zorg. Te Dortmund brak de Heer Gouverneur een lans om Duitse industriëlen aan te zetten nevenbedrijven in West-Vlaanderen te komen vestigen. Door de Westduitse televisie, door een rechtstreekse uitzending in de Westduitse radio, alsmede door talrijke artikelen in de Westfaalse pers werd een breed publiek bij deze reis be-



trokken. Verdere uitwisselingen met Westfalen zullen in 1961 doorgevoerd worden.

### **ONDERZOEK BETREFFENDE HET TEKORT AAN ARBEIDSKRACHTEN**

De gewestelijke bureau's van de Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid in West-Vlaanderen hebben hun medewerking verleend aan een enquête op nationaal vlak, georganiseerd door de R.V.A.W., betreffende de rekruteringsmoeilijkheden van arbeiders voor de bouwnijverheid.

De eerste gegevens wijzen op de belangrijke tekorten van geschoolden op het referentietijdstip september 1960.

Wij hopen weldra volledige opgaven te kunnen doen van de noden inzake arbeidskrachten voor deze sektor.

### **NIEUWE WOONWIJK TE TORHOUT**

In het kader van de huisvestingspolitiek heeft de stad Torhout een Bijzonder Plan van Aanleg opgemaakt ter verwezenlijking van een nieuwe woonwijk dat ondertussen door de Hogere Overheid werd goedgekeurd.

Het stadsbestuur van Torhout nam contact met de Heer Ir. J.M.L. Demeyere van het Westvlaams Economisch Studiebureau met het oog op de concrete uitvoering van het B.P.A. volgens de principes destijds door Kortrijk toegepast voor de woonwijk « De Blauwe Poort ».

### **HET GROOTSTE BOWLING-CENTRUM VOOR EUROPA TE KNOKKE-HET ZOUTE**

Onlangs had, in aanwezigheid van talrijke personaliteiten, de inhuldiging plaats van het grootste bowling-centrum van Europa. Het betreft hier een zeer moderne instelling naar Amerikaanse trant die 20 kegelbanen omvat. Deze automatische bowling maakte de laatste jaren een geweldige opgang in de Verenigde Staten. De promotors van deze bowling voorspellen ook voor Europa een opgang die alle verwachtingen zal overtreffen.

### **PROVINCIALE FRUITTENTONSTELLING TE KNOKKE**

Op initiatief van het Provinciaal Tuinbouwkomitee en met medewerking van het gemeentebestuur, werd op 1, 2 en 3 oktober ll. te Knokke een fruitsalon ingericht, waarop uitsluitend Westvlaams keurfruit werd geëxposeerd.

### **HOPTENTONSTELLING TE POPERINGE**

De jaarlijkse hoptentoonstelling ingericht door het Stedelijk Hopinstituut te Poperinge, ging door op 30 september 1960.

Er werden circa 130 stalen tentoongesteld, herkomstig uit de ganse Poperingse hopstreek.

### **WEST-VLAANDEREN WERKT EN RADIO KORTRIJK**

In de rubriek West-Vlaanderen Werkt werd op 24 september 1960 in de gewestelijke zender Kortrijk een reportage gewijd aan de Westvlaamse landbouw.

Naast de activiteiten van het Provinciaal Onderzoek- en Voorlichtingscentrum voor Nijverheidsteelten werd de hop- en brouwergersteeel speciaal behandeld.

### **WEST-VLAANDEREN, PRODUKTIECENTRUM VAN BROUWERIJGERST**

Overeenkomstig het ministerieel besluit van 23 mei 1960, werd een facultatieve gerstkeuring te velde ingesteld, met het oog op het bekomen van het kwaliteitsmerk « Brouwerijgerst ». Dit besluit is in feite een verruiming van hetgeen sinds 1949 in West-Vlaanderen wordt verricht op initiatief van het Provinciaal Komitee voor Landbouw.

Over gans het land werden 601.900 aren ter keuring ingeschreven, waarvan 333.700 aren, hetzij 55,4 %, in onze provincie waren gelegen.

De grote betekenis van West-Vlaanderen als produktiecentrum van brouwerijgerst wordt door deze cijfers geïllustreerd.

### **ALGEMENE VERGADERING WESTVLAAMSE EKONOMISCHE RAAD**

Op zaterdag 22 oktober ging te Roeselare de Algemene Vergadering van de Westvlaamse Economische Raad door. Na het inleidingswoord van de Heer Gouverneur Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, voorzitter van de W.E.R., werd een toespraak gehouden door de Heer O. Vanneste, directeur van het Westvlaams Economisch Studiebureau, over de werking van de W.E.R. en het W.E.S., ten slotte hield de Heer Ir. J.M.L. Demeyere, hoofd afdeling ruimtelijke ordening W.E.S., een uiteenzetting over de concrete uitwerking van de streekplanopdracht West-Vlaanderen.

Tijdens de lunch werd een tafelrede gehouden door de Heer A. Dequae, minister voor Economische Koördinatie over het thema « Waaronder programmatie en koördinatie ».

Deze Algemene Vergadering kende een buitengewone belangstelling. Het W.E.S. neemt zich voor de sprekerburten in een kleine brochure te publiceren.

### **NIEUWE HOOGSPANNINGSPOST 70.000 VOLT TE PITTEM**

Op dinsdag 30 augustus 1960 werd te Pittem de eerste steen gelegd van de nieuwe hoogspanningspost. Deze post zal een afdoende verbetering toelaten van de stroomvoorziening te Pittem en in de omliggende gemeenten.

Daardoor wordt de infrastructuur van dit gewest, dat onder de ontwikkelingsgewesten in toepassing van de regionaal-economische wetgeving wordt gerangschikt, op behoorlijke wijze verbeterd en wordt mogelijkheid van verdere industrialisering aangewakkerd.



*Het Nieuw Gemeentehuis te Pittem.*



De Maatschappij die U en uw streek  
best kent en zich dan ook het best  
aanpast aan UW verzekeringspro-  
blemen van

**BRAND, LEVEN en  
ONGEVALLLEN**

*Zetel en Burelen :*

**KORTRIJK**

Lange Steenstraat, 20  
Telefoon : 056/201.38

*Bijhuis :*

**BRUGGE**

Garenmarkt, 6. Telefoon : 050/324.40

*Inspkties te :*

Ieper - Waregem - Oostende -  
Roeselare - Moeskroen - Menen -  
Deerlijk - Waasmunster - Aalst -  
Antwerpen - Oudenaarde.



## **BROUWERST-TENTOONSTELLING EN VRIJE VERKOOPDAG TE VEURNE**

De Brouwersttelersvereniging te Veurne organiseerde op 11 oktober ll. te Veurne, een brouwersttentoontelling en -vrije verkoopdag. Er werden 71 partijen tentoon gesteld en te koop geboden, vertegenwoordigend een hoeveelheid van 7.675 ton.

## **BROUWERST- EN HOPTENTOONSTELLING TE BRUGGE**

De Vereniging voor Brouwerijonderzoek en -Onderwijs (VEBO) hield op 22 oktober ll., te Brugge, haar jaarlijkse brouwerst- en hoptentoonstelling.

In deze expositie, waar brouwerijgerstmonsters uit alle gewesten van het land met buitenlandse stalen werden vergeleken, kwam de hoge waarde van de Westvlaamse brouwerijgerstproductie duidelijk tot uiting.

## **VOORLICHTING WESTVLAAMSE EKONOMISCHE PROBLEMATIEK**

Over de economische problemen in de provincie, gewesten of bedrijfstakken werden door de Heer O. Van-neste, directeur van het Westvlaams Economisch Studiebureau, voordrachten gehouden te Kortrijk (12 september) en te Oostende (19 september). De Heer J. Pattyn, economisch adviseur van het Westvlaams Economisch Studiebureau, hield voordrachten te Woumen (28 augustus), Kortrijk (24 september), Antwerpen (15 oktober) en Kuurne (21 oktober).

## **PRIJSKAMP VOOR TOERISTISCHE SOUVENIRS**

Door Westtoerisme (Provinciale Westvlaamse vereniging voor toerisme) wordt een prijskamp uitgeschreven met het oog op de bevoorrading van de produktie van smaakvolle toeristische souvenirs.

Aan deze prijskamp kunnen deelnemen: alle Westvlaamse kunstenaars, alsmede de technische en beroepsscholen zowel voor jongens als meisjes en de scholen met kunst karakter (akademiën) in de provincie gevestigd. De in te zenden stukken moeten getuigen van goede smaak en tevens een plaatselijk of gewestelijk karakter vertonen, eigen aan de provincie West-Vlaanderen, hetzij door de vorm, hetzij door de verwerkte stof, hetzij door het voorgesteld folkloristisch, geschiedkundig of legendarisch onder-

werp. De stukken moeten naast hun originaliteit en hun smaakvol uitzicht tevens geschikt zijn voor serie-uitvoering aan betrekkelijk lage kostprijs.

Voor de uitvoering van deze toeristische souvenirs komt om het even welke duurzame stof in aanmerking, als aardewerk, metaal, hout, leder, textiel, kant, enz., plaaster uitgezonderd. Ontwerpen onder vorm van tekeningen komen niet in aanmerking. De toezending moet in dubbel exemplaar geschieden en uiterlijk op zaterdag vóór Pasen 1961 toekomen op het adres: Westtoerisme, Markt 1, te Brugge.

## **WESTVLAAMSE DAG OP I.J.V. TE GENT**

De Westvlaamse deelneming aan de Internationale Jaarbeurs der Vlaanderen te Gent stond zeer natuurlijk in het teken van het Westvlaams toerisme. In een nieuwe propaganda-stand van Westtoerisme werd vooral de nadruk gelegd op de vele voordelen van het wintertoerisme. Van 10 tot 25 september boden er zich vele duizenden bezoekers aan bij de onthaaldienst van Westtoerisme om inlichtingen te bekomen. Het hoogtepunt van deze Westvlaamse deelneming werd zeker de Westvlaamse dag op 20 september. De aanwezigheid van dhr. A. De Gryse, minister-onderstaatssecretaris voor P.T.T., werd bijzonder genoteerd. Door dhr. Gouverneur van West-Vlaanderen werd een belangwekkend referaat gehouden over de ontwikkeling van het toerisme aan de Belgische kust. De dag werd besloten met een zeer geslaagde receptie, waarbij visproevertjes werden aangeboden. Zo werd ook de vispropaganda gediend.

## **TOERISME EN EKONOMIE**

In samenwerking met de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel werden door Westtoerisme onverpoosd voornamelijk gasten ontvangen in West-Vlaanderen, die nader kennis kwamen maken met het toeristisch en industrieel leven in de provincie. Hier de lijst opsommen van de vele bezoekers zou beslist veel te ver leiden. Wel mag onderstreept worden dat het bezoekers uit alle werelddelen gold. Telkens wordt door Westtoerisme voor een uitvoerige informatie gezorgd.

## **GASTRONOMISCHE AKTIE VOOR WESTVLAAMS SCHAPENVLEES**

De gastronomische winterakties van Westtoerisme gaan verder. Deze winter wordt een bijzondere propaganda gevoerd voor het Westvlaams scha-

penvlees. In samenwerking met de Provinciale Vereniging der Schapenkwekers van West-Vlaanderen werd reeds een folder over het Westvlaams schapenvlees verspreid bij de beenhouwers. Op 14 november werd in Mövenpick te Brussel de Veertien-daagse van het Westvlaams Schapenvlees geopend.

## **WESTVLAAMSE AVOND VOOR TOERISTISCHE SCHRIJVERS**

Op 8 november werd in het Brouwershuis te Brussel een Westvlaamse avond georganiseerd voor de Belgische Vereniging van Toeristische schrijvers. De opkomst was buitengewoon groot.

Westtoerisme had voor een joviale ontvangst met visbuffet gezorgd. De Heer Gouverneur van West-Vlaanderen hield bij deze gelegenheid een voordracht over het belang van het Westvlaams toerisme terwijl de Heer Raph Alofs het dynamisme van de toeristische bedrijvigheid in West-Vlaanderen loofde.

## **REKONVERSIE VAN HET BRUGSE**

De Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal publiceerde in mei 1960 een dokument « Rekonversie van het Brugse (1947-1959) » uitgaande van de commissie « Ervaring Industriële omschakeling ».

Dit dokument werd opgemaakt op basis van inlichtingen welke door het Westvlaams Economisch Studiebureau werden verstrekt; in deze nota heeft de commissie van de E.G.K.S. eveneens de rol belicht van het Stadsbestuur van Brugge en van de Westvlaamse Economische Raad en de bekomen resultaten inzake rekonversie van het Brugse.

## **VLEIGHAVEN OOSTENDE-MIDDELKERKE**

De vlieghaven Oostende-Middelkerke kent een groeiende bedrijvigheid, zodat het relatief aandeel van deze luchthaven in het totale Belgische verkeer aanmerkelijk toegenomen is (cfr. 2<sup>e</sup> jaargang, nr. 3, blz. 110).

Deze aangroei in de activiteit stelt de vlieghaven voor enkele belangrijke moeilijkheden, nl. aanpassing in de uitrusting van de vlieghaven, uitbreiding van het personeelskader, klassifikatie van de vlieghaven.

De Westvlaamse Economische Raad is, eveneens als de Handelskamer van het arrondissement Oostende bij de Heer Minister van Verkeerswezen tussengekomen voor deze problemen.

# W.E.R. - PUBLICATIES

REEKS VAN HET WESTVLAAMS  
EKONOMISCH STUDIEBUREAU

« De Economische Situatie en Mogelijkheden van het  
Arrondissement Ieper »,

door G. Declercq & O. Vanneste,  
1958 (207 blz.) — 135 F.

« De Belgische Zeevisserij - Een Economische Studie »,

door O. Vanneste & P. Hovart,  
1959 (358 blz.) — 200 F.

« La Pêche Maritime Belge - Étude Economique »,

par O. Vanneste & P. Hovart,  
1959 (358 p.) — 200 Frs.

RAPPORTEN W.E.R.

« De Confectienijverheid in West-Vlaanderen - Contact  
Technisch- en Beroepsonderwijs/Nijverheid »,

gestencileerd, 1958 (64 blz.) — 35 F.

« De Textielnijverheid in West-Vlaanderen - Arbeiders-  
bevoorrading - Contact Onderwijs/Industrie »,

gestencileerd, 1959 (74 blz.) — 35 F.

ANDERE PUBLICATIES

« Le Littoral et son Hinterland - Essai d'une étude  
d'économie touristique »

(in Nederlandse taal uitgeput)

door O. Vanneste & G. Declercq,  
1955 (226 blz.) — 150 F.

« Structurele Werkdoosheid in West-Vlaanderen »,

door G. Declercq & O. Vanneste,  
1957 (2 delen, 130 blz. + 278 blz.) — 275 F.

« Toekomstige Ontwikkelingsmogelijkheden van Oost-  
en West-Vlaanderen en Zeeland »,

1957 (56 blz.) — 20 F.

« Adresboek van de Westvlaamse industrie »,

1958 (344 blz.) — 150 F.

## De Westvlaamse Economische Raad ontving financiële steun van volgende gemeenten

### Arrondissement BRUGGE

Aartrijke	Meetkerke
Assebroek	Oedelem
Beernem	Oostkamp
Blankenberge	Sijsele
Brugge	Sint-Andries
Dudzele	Sint-Kruis
Heist-a.-Zee	Sint-Michiels
Jabbeke	Torhout
Knokke	Wenduine
Lissewege	Zedelgem
Loppem	Zuienkerke

### Arrondissement OOSTENDE

Gistel	Oostende
Ichtegem	Slijpe
Leffinge	Stene
Lombardsijde	Vlissegem
Middelkerke	Westende
Oudenburg	Zande

### Arrondissement IEPER

Dikkebus	Poperinge
Elverdinge	Proven
Geluwe	Roesbrugge-Ilinge
Ieper	Sint-Jan
Kemmel	Vlamertinge
Langemark	Watou
Loker	Westvleteren
Mesen	Wijtschate
Nieuwkerke	Woesten
Oostvleteren	Zillebeke
Passendale	Zonnebeke

### Arrondissement TIELT

Aarsele	Sint-Baafs-Vijve
Meulebeke	Tielt
Ooigem	Wielsbeke
Ruiselede	

### Arrondissement KORTRIJK

Aalbeke	Kortrijk
Avelgem	Kuurne
Bellegem	Lauwe
Beveren-Leie	Lendeled
Bissegem	Menen
Deerlijk	Moen
Desselgem	Moeskroen
Dottenijs	Moorsele
Gullegem	Otryve
Harelbeke	Spiere
Heestert	St.-Eloois-Vijve
Heule	Waregem
Hulste	Wevelgem
Ingooigem	Zwevegem
Kerkhove	

### Arrondissement DIKSMUIDE

Diksmuide	Lamprenisse
Esen	Lo
Handzame	Oostkerke (Diksm.)
Houthulst	Reninge
Kaaskerke	Sint-Jacobskapelle
Klerken	Zarren
Kortemark	

### Arrondissement ROESELARE

Ardoie	Kachtem
Beveren	Ledegem
Dadizele	Lichtervelde
Emelgem	Roeselare
Ingelmunster	Staden
Izegem	Westrozebeke

### Arrondissement VEURNE

Adinkerke	Ramskapelle
Beveren	St.-Joris-a/IJzer
De Moeren	Sint-Rijkers
De Panne	Veurne
Houtem (Veurne)	Zoutenaai
Nieuwpoort	





Voor al uw financiële transacties

**BANK VAN ROESELARE EN WESTVLAANDEREN**

40 agentschappen verspreid over de provincie